

ULKOMAALAISTAUSTAINEN VÄESTÖ SUOMESSA LIIKENNE- JA LOGISTIikka-ALALLA

Koulutusrakenne, työllisyys ja ammatit

Hannele Savioja

© Opetushallitus

Raportit ja selvitykset 2018:11

ISBN 978-952-13-6506-5 (pdf)

ISSN-L 1798-8918

ISSN 1798-8926 (pdf)

Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

SISÄLTÖ

ALKUSANAT	.5
1 YLEISKATSAUS.	.6
1.1 Käsitteistä, niiden käytöstä ja rajoitteista eri tilastoaineistoissa	6
1.2 Ulkomaalaistaustaisten määrä Suomessa	7
1.3 Ulkomaisen työvoiman tilastoinnista	9
2 MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUSTAUSTA JA KOULUTUSTARPEEN ENNAKOINTI	11
2.1 Nykytilan kuvausta	11
2.2 Maahanmuuttajien koulutustaustasta ja syrjäytymisriskeistä.	12
2.3 Maahanmuuttajat liikenne- ja logistiikka-alan koulutustilastoissa	16
3 ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖLLISYYS	19
3.1 Nuorten työllisyys ja kansalaisuusryhmien erot	19
4 MILLE TOIMIALOILLE ULKOMAALAISTAUSAISET TYÖLLISTYVÄT?	21
5 MIHIN AMMATTEIHIN ULKOMAALAISTAUSAISET SUOMESSA TYÖLLISTYVÄT?	24
5.1 Ulkomaalaistausaistiset liikenne- ja logistiikka-alalla	26
6 LYHYESTI KABOTAASISTA	33
7 ALUEELLINEN TYÖLLISTYMINEN.	34
8 MAAHANMUUTTAJIEN PALKKAKEHITYKSESTÄ JA TYÖTULOISTA	36
9 TULOSTEN YHTEENVETOA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	37
LÄHTEET JA TAUSTA-AINEISTOT	39
LIITETAULUKOT JA KUVIOT	42

ALKUSANAT

Tämä julkaisu on laadittu Valtakunnallinen aikuiskoulutuksen ennakointi -projektin (ESR) pyynnöstä Dynamo-pilottihankkeen tausta-aineistoksi. Hankkeessa pilotoitiin liikenne- ja logistiikka-alan osaamis- ja koulutustarpeen ennakointia. Selvitys tilastoineen valmistui pilottiryhmän käyttöön ensimmäisen kerran keväällä 2017. Tähän julkaisuun on päivitetty käytettävissä olevat ja viimeisimpien vuosien 2015, 2016 tai 2017 tiedot tilastoaineistoittain.

Eräin osin tilastotiedot ovat ajankohdalta ja niiltä tilastovuosilta, jolloin selvitys on ensimmäisen kerran kirjoitettu keväällä 2017 ja tiedonkeruuta pilottiryhmän työskentelyä varten tehty. Näin siksi, että eräitä liikenne- ja logistiikka-alaa koskevia ulkomaalaistaustaisten ammattitietoja on saatu erillistyönä muun muassa Tilastokeskuksesta. Syytä on myös muistaa, että vuositason muutokset ovat tarkemmalle tasolle menevissä tilastoissa melko pieniä.

1 YLEISKATSAUS

Tämän selvityksen tarkoituksena on koota yhteen maahanmuuttajia koskevia tietoja koulutusrakenteesta ja työllisyydestä. Selvityksen tarkoitus on esittää tietoja erityisesti liikenne- ja logistiikka-alan työllisten määristä ammattiryhmittäin. Yksi toimialan erityispiirteistä on kabotaasi eli EU:n kaupalliset tavarakuljetukset ja tähän liittyvät uhat ja mahdollisuudet suomalaiselle alan työvoimalle. Myös tätä teemaa on selvityksessä avattu lyhyesti.

Työn tarkoituksena on hahmottaa kokonaiskuvaa niin maahanmuuttajia koskevien tilastojen käsitteistä ja niiden sisällöistä kuin selvittää heidän koulutusrakennettaan, sijoittumista eri toimialoille ja ammatteihin. Erityiskysymyksinä on nostettu esiin nuorten maahanmuuttajien tilanne sitä kuvaavine tunnuslukuineen ja alueellisia tietoja maahanmuuttajien työllistymisestä maakunnittain eri toimialoille. Selvityksen lopuksi on kuvattu lyhyesti maahanmuuttajien palkkakehitykseen ja tötuloihin liittyviä kysymyksiä.

1.1 Käsitteistä, niiden käytöstä ja rajoitteista eri tilastoaineistoissa

Maahanmuuttajilla tarkoitetaan Suomessa vakinaisesti asuvaa ulkomaalaisväestöä tai ulkomaalaistaustaista väestöä. *Ulkomaalaistaustaisella* tarkoitetaan henkilöä, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaiset jakautuvat oman syntymämaansa mukaan vielä ulkomailla syntyneisiin (ns. ensimmäinen polvi) ja Suomessa syntyneisiin (ns. toinen polvi). Ns. kansainvälisistä liitoista syntyneet lapset luokitellaan suomalaistaustaisiksi, kun toinen vanhemmista on syntynyt ulkomailla ja toinen Suomessa. (Ks. Helminen 2017, 55.)

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos yksi kansalaisuuksista on Suomen kansalaisuus, tilastoidaan henkilö Suomen kansalaiseksi. *Syntyperältään ulkomaalaisella* tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Ulkomaalaista syntyperää oleviksi lasketaan myös ne ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä. (Ks. esim. Helsingin kaupunki 2014.)

Vieraskielisellä tarkoitetaan muita kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisiä. Äidinkieli rekisteröidään samalla, kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen. (Ks. esim. Helsingin kaupunki 2014.) Vuoden 2017 lopussa Suomessa asui vakituisesti 373 000 äidinkieleltään vieraskielistä henkilöä. Vieraskielisten osuus koko väestöstä on tällä hetkellä 6,8 prosenttia ja eniten vieraskielisiä, 18 prosenttia asukkaista, on Vantaan kaupungissa. (TK 2018a & 2018b.) Rekistereiden mukaan eri kieliryhmiin kuuluvia on noin 150, joista moniin kuuluu alle 100 henkilöä. Vuoden 2017 lopussa suurimmat kieliryhmät olivat venäjä, viro, arabia, somali, englantia, kurdi ja persia/farsi. Muut kieliryhmät olivat pienempiä, alle 10 000 henkilöä. (TK 2018a; Saukkonen 2016.)

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Ulkomailla syntyneistä osa voi olla Suomen kansalaisia jo syntyessään ja osa on voinut saada Suomen kansalaisuuden muuttaessaan Suomeen. (Ks. esim. Helsingin kaupunki 2014.)

Tässä selvityksessä on pääsääntöisesti käytetty ulkomaalaistaustainen henkilö käsitteen mukaisia tilastoja. Tosin käytetyistä lähteistä ja saatavissa olevista tilastoista johtuen myös muiden käsitteiden mukaisia tilastoja ja tietoja on raportoitu. Koska tämän selvityksen ensisijainen tarkoitus on selvittää maahanmuuttajien sijoittumista Suomen työelämään eri toimialoille ja ammatteihin – erityisesti liikenne- ja logistiikka-alalla – on nämä tilastot kerätty ja raportoitu pääsääntöisesti ulkomaalaistaustaisuuden mukaan.

Kun halutaan tutkia pieniä ryhmiä, esimerkiksi tietyssä ammattiryhmässä toimivia henkilöitä, on suositeltavaa käyttää Tilastokeskuksen työssäkäyntirekisterin tietoja. Huomioitavaa kuitenkin on, että rekisteritiedoissa ei ole tietoa kielitaidosta, ja usein koulutustieto on huonolaatuinen ja näin ollen sen käyttö ei sovellu tutkimuskäyttöön. Näitä tietoja on saatu Työvoimatutkimuksen 2014 lisätutkimuksesta (Nieminen ym. 2015; TK 2016c.) Lisäksi etnisessä mielessä tilastoista ei saada täydellistä käsitystä esimerkiksi somaliyhteisöstä, sillä Suomessa syntyneen somalialaistaustaisen ja ulkomailla syntyneen somalialaistaustaisen Suomessa syntyvä lapsi luetaan kantaväestöön kuuluvaksi, mutta kahden Somaliassa syntyneen henkilön lapsi tilastoidaan ulkomaalaistaustaiseksi. (Saukkonen 2016.)

Vieraskielinen-käsitteen käyttöön ja kielitilastoihin liittyy seuraavia ongelmia (Saukkonen 2016): väestötietojärjestelmän ISO639-1-standardi tunnistaa vain osan maailman tuhansista kielistä, kaikki henkilöt eivät ilmoita väestörekisteriin parasta tai eniten käyttämäänsä kieltä, vaan jonkin muun kielen ja suomalainen järjestelmä sallii vain yhden kielen ilmoittamisen. Tämä tarkoittaa monikielisuuden näkymättömyyttä tilastoissa.

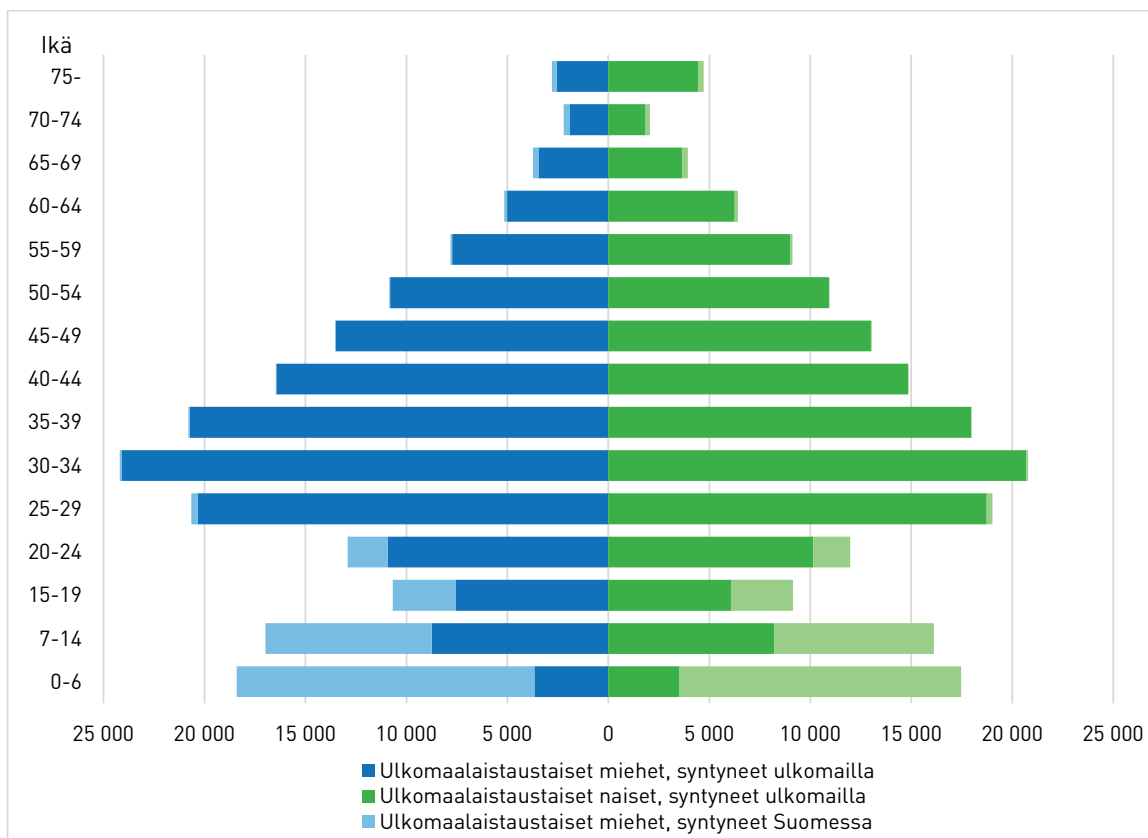
1.2 Ulkomaalaistaustaisten määrä Suomessa

Kun tarkastellaan maahanmuuttajien tai ulkomaalaistaustaisten henkilöiden määrää Suomessa, voidaan todeta, että vuosien 1990 ja 2012 välillä henkilöiden määrä lähes kahdeksan-kertaistui. Kasvu on ollut nopeaa, mutta on muistettava Suomen alhainen lähtötaso, joten absoluuttisesti mitattuna muutos ei ole kovin suuri. (Ks. esim. VATT 2014, 5.)

Vuonna 2015 ulkomailta Suomeen muutti 28 746 henkeä. Ulkomaan kansalaisia Suomi sai nettomuuttovoittona 14 737 henkeä. (TK 2016a.) Vuonna 2014 ulkomaalaistaustaisia (TK:n syntyperäluokituksen mukaan) henkilöitä oli 322 700 eli 5,9 prosenttia koko väestöstä. Vuonna 2016 osuus oli kasvanut 6,6 prosenttiin. Tämän väestönosan sukupuolijakauma ei eroa merkittävästi kantaväestöstä. Koko ulkomaalaistaustaisesta väestöstä miehiä oli 51,3 prosenttia. (Helminen & Keski-Petäjä 2016; Tilastokeskus/ Px-Web-tietokannat.)

Vuonna 2015 ulkomaalaistaustaisia oli 339 900 henkilöä. Heistä ensimmäisen polven ulkomaalaistaustaisia oli 286 800 (84 %) ja toisen polven 53 100 (16 %) (TK 2016d). Samana vuonna 15–29-vuotiaita ulkomaalaistaustaisia nuoria oli 78 800, joista 69 400 oli ensimmäisen polven ja 9 400 toisen polven maahanmuuttajia (Helminen 2017, 56).

Vuonna 2016 ulkomaalaistaustaisten määrä Suomessa oli Tilastokeskuksen syntyperäluokituksen mukaan 365 000 (TK 2018c; ks. myös kuvio 1). Syntyperäluokituksen avulla Tilastokeskus erittelee ulkomailla syntyneet (ns. ensimmäisen polven) ja Suomessa syntyneet (ns. toisen polven) ulkomaalaistaustaiset henkilöt. Syntyperäluokituksessa henkilön syntyperä ja taustamaa määräytyvät henkilön vanhempien syntymävaltiotiedon perusteella.

KUVIO 1. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN IKÄRAKENNE SUKUPUOLEN MUKAAN VUONNA 2016.

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne.

Toisen polven maahanmuuttajien määrä on kasvanut koko 2000-luvun ajan. Muutos on keskimäärin noin 9 prosenttia vuodessa. Vuodesta 2007 vuoteen 2015 toisen polven ulkomaalaistaustaisten määrä kaksinkertaistui. Mikäli kasvu jatkuu samansuuruisena, vuonna 2025 toisen polven ulkomaalaistaustaisia on jo noin 125 000. (Helminen 2017, 56.)

Ensimmäisen polven ulkomaalaistaustaisissa henkilöissä suurin ikäluokka on 30-vuotiaat ja sitä hieman nuoremmat ja vanhemmat ikäluokat. Toisen polven ulkomaalaistaustaisista vajaa viidesosa on 15–29-vuotiaita ja suurin osa tätä nuorempia ja pieni osa tätä vanhempia henkilöitä. Tulevaisuudessa toisen polven nuorten ja lasten määrä kasvaa, sillä uudet syntyvät ikäluokat ovat edeltäneitä ikäluokkia suurempia. Arvio on, että kun vastasyntyneiden ikäluokka on suurin alle 15-vuotiaiden ikäryhmässä, ei kehitys muuttuisi lähivuosina toissuuntaiseksi. (Helminen 2017, 56.) Tosin koko Suomen tasolla tuoreimmat arviot (HS 9.4.2018) ikäluokkien koosta osoittavat, että syntyvyys on jyrkässä laskussa ja ikäluokkien koot ovat väestöennusteita pienempiä. Tulevaisuudessakin syntyvyyden kehitys voi erota kantasuomalaisten ja ulkomaalaistaustaisten välillä.

Vuonna 2015 Suomeen saapui 32 400 turvapaikanhakijaa, noin kymmenen kertaa suurempi määrä aikaisempiin vuosiin verrattuna. Näistä henkilöistä noin 80 prosenttia oli työikäisiä ja 80 prosenttia yksin maahan saapuneita miehiä. (TEM 2016.) Turvapaikan hakeneista noin 21 500 oli Irakin kansalaisia ja 5 200 henkilöä Afganistanista (Maahanmuuttovirasto 2016). Sisäministeriö on arvioinut, että näistä turvapaikanhakijoista 30–40 prosenttia eli

10 000–13 000 voisi saada myönteisen päätöksen (Helminen & Keski-Petäjä 2016 mukaan). Vuonna 2016 turvapaikanhakijoita tuli Suomeen 5 657. Vuonna 2017 määrä pieneni hieman 5 059 hakijaan. (Nissilä 2017; Maahanmuuttovirasto 2018).

Ennakkotiedot ja arviot kesällä 2016 kertoivat, että vain joka kymmenes irakilainen sai turvapaikkaoikeuden tehdyissä päätöksissä, koska ulkomaalaislaista poistui humanitäärinen suojelu, ja Suomen keväällä 2016 tekemän tarkistuksen maalinjausten turvallisuudesta mukaan Irakin, Afganistanin ja Somalian turvallisuustilanne oli muuttunut. (HS 17.5.2016; 27.7.2016.) Vuonna 2016 tehdyistä turvapaikanhakijoiden päätöksistä 27 prosenttia oli myönteisiä (Nissilä 2017).

Myös niiden henkilöiden määrä on kasvanut viimeisten vuosikymmenien aikana, jotka asuvat vakituisesti muissa maissa, mutta työskentelevät Suomessa. Esimerkiksi vuonna 2005 työpaikalle Suomeen matkustaneiden määrä oli 21 800 henkilöä Tilastokeskuksen rajahaastattelututkimuksen mukaan. Vuonna 2012 määrä oli jo lähes 59 000 henkilöä. Näiden vuosien välillä kasvu ei ole ollut tasaista, mutta suurin kasvu oli tällä aikajaksolla vuosina 2011–2012 (yli 40 %:n kasvu). Vuosina 2005–2012 eniten tilapäistä vierastyövoimaa tuli Suomeen Virosta, Puolasta, Ruotsista ja Venäjältä. (Krzywacki & Saarenmaa 2013.)

1.3 Ulkomaisen työvoiman tilastoinnista

Tilapäisen työvoiman määrän ja elinolojen selvittäminen viranomaislähteistä on ollut vaikeaa. Vakinaisesti maassa asuvista ulkomaalaisista on saatu tietoja Tilastokeskuksen väestö- ja työssäkäyntitilastoista (ks. esim. Ruotsalainen 2009). Mutta edelleenkin tarkkaa tietoa ulkomaalaisten työntekijöiden määrästä ei ole. Suomessa vakinaisesti asuva ulkomainen työvoima muodostaa vain osan kaikesta ulkomaisesta työvoimasta. Kun vuonna 2012 ulkomaisen työvoiman määräksi vuositasolla arvioitiin noin 90 000, oli tästä määrästä noin 40 000 arvioitu tilapäiseksi työvoimaksi (TEM 2012). Edellä viitatus tilastotiedon mukaisesti vierastyövoiman, joka työskentelee maassa tilapäisesti muutamasta päivästä joihinkin kuukausiin, osuus on yhä suurempi. (Katainen 2015.)

Ulkomaista tilapäistä työvoimaa luokitellaan seuraavaan tapaan (Ruotsalainen 2009; Katainen 2015):

- 1) suoraan suomalaisen työnantajan palvelukseen palkatut
- 2) ulkomaisen työnantajan Suomeen rajoitetuksi ajaksi (yleensä alle vuosi) lähettämät työntekijät; ryhmään kuuluvat myös ulkomaiset vuokratyöntekijät
- 3) Suomessa toimivat ammatinharjoittajat
- 4) kausiluontoisesti lyhyen aikaa työskentelevät henkilöt (marjan- ja sientenpoimijat).

Tilastoinnin parantamiseksi Tilastokeskus asetti valtiovarainministeriön pyynnöstä työryhmän vuonna 2013. Työryhmä päätyi esityksessään ulkomaalaisia työntekijöitä koskevan ilmoitusvelvollisuuden kannalle, johon sisältyi työnantajan aktiivinen ilmoitusvelvollisuus. Samaan aikaan ulkomaisen työvoiman rekisteröintiä kehittäviä hankkeita oli myös Verohallinnossa (veronumerojärjestelmän laajentaminen) sekä valtiovarainministeriössä (kansallisen tulorekisterin kehittäminen). Tilastoinnin kehittämistyön päätökset kuuluvat valtiovarainministeriön vastuulle. (Katainen 2015, 49.)

Mikäli halutaan kuvata ulkomaalaistaustaista työvoimaa, syntymämaaluokitus yliarvioi ja kansallisuuden mukainen luokittelu vuorostaan aliarvioi henkilöiden määrää. Syntymämaa-luokitteluun sisältyy paljon Suomen kansalaisia, jotka ovat syntyneet ulkomailla. Kansalaisuustarkastelu tuottaa liian vähäisen määrän, koska monet ulkomaalaiset ovat ottaneet Suomen kansalaisuuden. Parhaana ulkomaalaisväestön kuvaajana on pidetty (Ruotsalainen 2009) äidinkielen tai äidinkielen sekä syntymämaatiedon yhdistelmää. Tällöinkin käyttötarkoitus vaikuttaa määrittelyyn, ja jos ulkomaalaisuus halutaan määrittellä useiden sukupolvien mittaisena, tarvitaan myös vanhempien ja isovanhempien tiedot, joita ei aina ole käytettävissä. Tällä hetkellä tilastotuotannossa maahanmuuttajataustaisuuden työllisyyttä ja ammatteja koskevissa tiedoissa parhaiten kuvaavana käsitteenä pidetään ulkomaalaistaustaisuutta. Tämä tilastoinnin käytäntö on esimerkiksi Tilastokeskuksella ja Helsingin kaupungin tietokeskuksella.

2 MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUSTAUSTA JA KOULUTUSTARPEEN ENNAKOINTI

2.1 Nykytilan kuvausta

Koska tämän selvityksen tarkoituksena on tuottaa myös aikuisväestöä koskevaa tietoa maahanmuuttajista, on selvitykseen kerätty lyhyt yhteenveto ja joitakin arvioita aikuisten maahanmuuttajien koulutustarpeiden näkökulmasta.

Kotoutumiskoulutusta järjestetään kotoutumislain mukaisesti sekä työvoimapolitiittisena että omaehtoisena koulutuksena. Työvoimakoulutuksena järjestettyyn kotoutumiskoulutukseen on viime vuosina osallistunut noin 13 000–14 000 opiskelijaa vuosittain. Omaehtoisena suoritettuun kotoutumiskoulutukseen on osallistunut noin 6 000 opiskelijaa. Koulutustarpeiden erot ovat alueellisesti suuria, ja Uudellemaalle kohdistuu noin puolet kaikesta kotoutumiskoulutuksesta. Ulkomaalaistaustaisista 48 prosenttia asuu pääkaupunkiseudulla ja Uudenmaan alueella 55 prosenttia (Helminen 2017, 58).

Vuonna 2014 jonot kotoutumiskoulutukseen pääkaupunkiseudulla olivat noin kuudesta kahdeksaan kuukautta. Vuosien 2015–2016 taitteessa jonotusajat olivat keskimäärin noin 70 päivää kielitaidon testauksen jälkeen. Uudellamaalla odotusaika oli pidempi, yli 120 päivää. (OKM 2016, 15–16.)

Vuoden 2015 aikana saapuneista turvapaikanhakijoista noin 84 prosenttia oli alle 34-vuotiaita. Heistä alaikäisiä oli 8 500, ja yksin maahan tulleita oli 2 800. On esitetty arvioita, että yksin tulleista turvapaikkaa hakeneista lapsista jopa 90 prosenttia voisi saada oleskeluluvan. (OKM 2016, 7.) Tuolloin saapuneiden koulutus- ja osaamistasosta ei ole vielä kattavaa tietoa (ts. keväällä 2017). On kuitenkin ilmeistä, että tulevaisuudessa niin peruskoulutuksen, ammatillisen koulutuksen kuin täydennyskoulutustenkin tarve kasvaa.

OKM on yhdessä TEM:n kanssa toteuttanut aikuisten osaamiskartoituskyselyn, jota testattiin vastaanottokeskuksissa helmikuun 2016 aikana. Pyrkimyksenä on ottaa käyttöön valtakunnallinen kysely, jolloin saadaan kattavasti tietoa turvapaikkaa hakevien koulutustasosta. Näin saadut osaamiskartoitustiedot muodostavat kattavan pohjan koulutusjärjestelmän ennakoinnin tueksi. Oletus on, että ennakoinnin ja suunnittelun tueksi saadaan tietoja maahan tulevien opintopolkujen tukemiseen ja siihen, millaisia opiskelijavirtoja on odotettavissa tulevien vuosien aikana. (OKM 2016, 20.)

TEM julkaisi keväällä 2017 kotouttamisjärjestelmää koskevan selvityksen (Aho & Mäkiäho 2017), jonka tulosten mukaan ammatillisen tutkinnon suorittaminen edisti selvästi työllistymistä. Tutkimusaineiston seurantavuodet olivat 2003 ja 2008. Vuoden 2017 alusta kotoutumiseen tulivat aikaisempaa varhaisemmassa vaiheessa niin ammatillinen koulutus kuin työharjoittelukin.

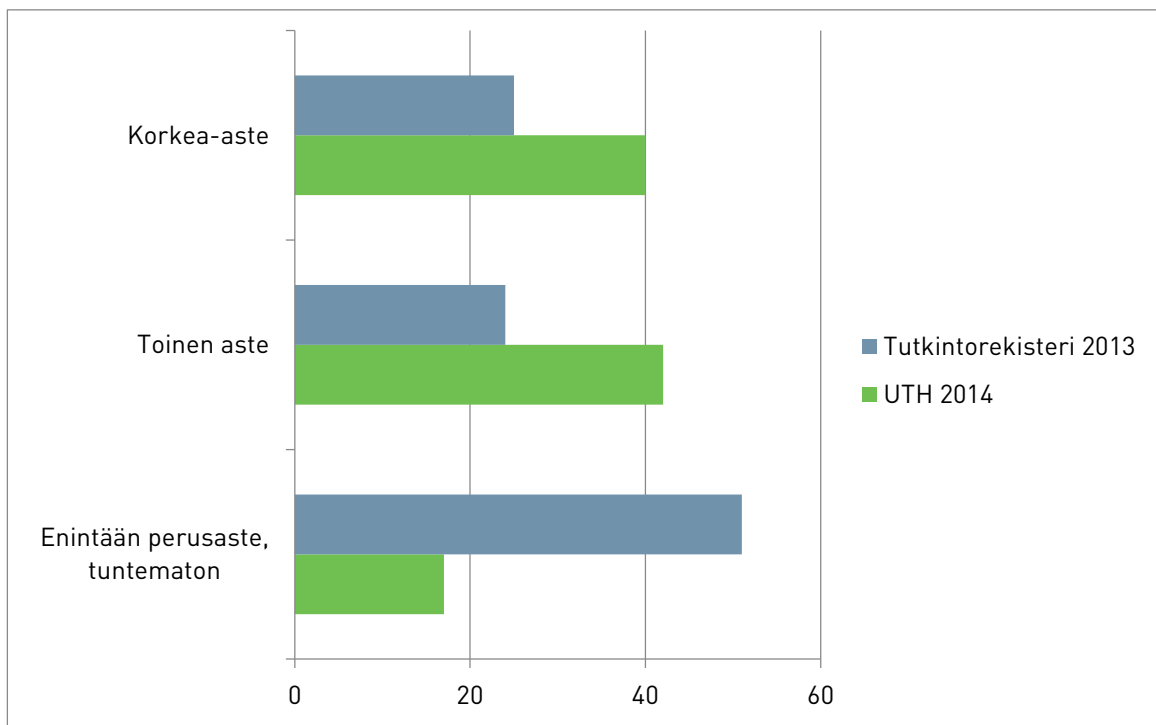
Korkeakouluopintoihin pääsyä on pyritty edistämään ja nopeuttamaan vastuukorkeakoulu-toiminnalla, joka käynnistyi vuoden 2016 alkupuolella Metropolia ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston pilottihankkeilla. OKM:n hallinnoiman ohjausryhmän toimenpide-

ehdotusten mukaan vastuukorkeakouluverkosto laajeni vuoden 2017 alusta Helsingin ja Turun yliopistoihin sekä Karelia ja Oulun ammattikorkeakouluihin. (OKM 2017, 28.)

2.2 Maahanmuuttajien koulutustaustasta ja syrjäytymisriskeistä

Koulutustaustan mukaan tarkasteltuna maahanmuuttajat ovat hyvin heterogeeninen ryhmä, ja esimerkiksi koulutusrakenne vaihtelee maahantulon syyn mukaan. Tämän osoittaa Tilastokeskuksen, THL:n ja Työterveyslaitoksen tutkimus (UTH-tutkimus), jonka tarkoituksena oli kuvata vuonna 2014 Suomessa vakituisesti asuvaa ulkomaalaistaustaista väestöä. (Nieminen, Sutela & Hannula 2015.) Tämän tutkimuksen myötä on saatu ensimmäistä kertaa kattavaa tietoa ulkomaalaistaustaisen väestön koulutuksesta, sillä aiemmin tutkintorekisterin tiedoista on puuttunut suurin osa ulkomaalaistaustaisten tutkinnoista.

Vuonna 2013 Suomessa asuvista 25–54-vuotiaista ulkomaalaistaustaisista yli puolet (87 000) kuului luokkaan perusasteen koulutus tai tuntematon. Tutkintorekisterin mukaan vain 24 prosentilla (41 000) 25–54-vuotiaista oli toisen asteen tutkinto ja 25 prosentilla (42 000) korkea-asteen tutkinto. UTH-tutkimus kuitenkin osoitti, että tutkintorekisterissä on voimakasta alipeittoa suhteessa toisen asteen ja korkea-asteen tutkintojen määrään ja osuuteen (ks. kuvio 2).

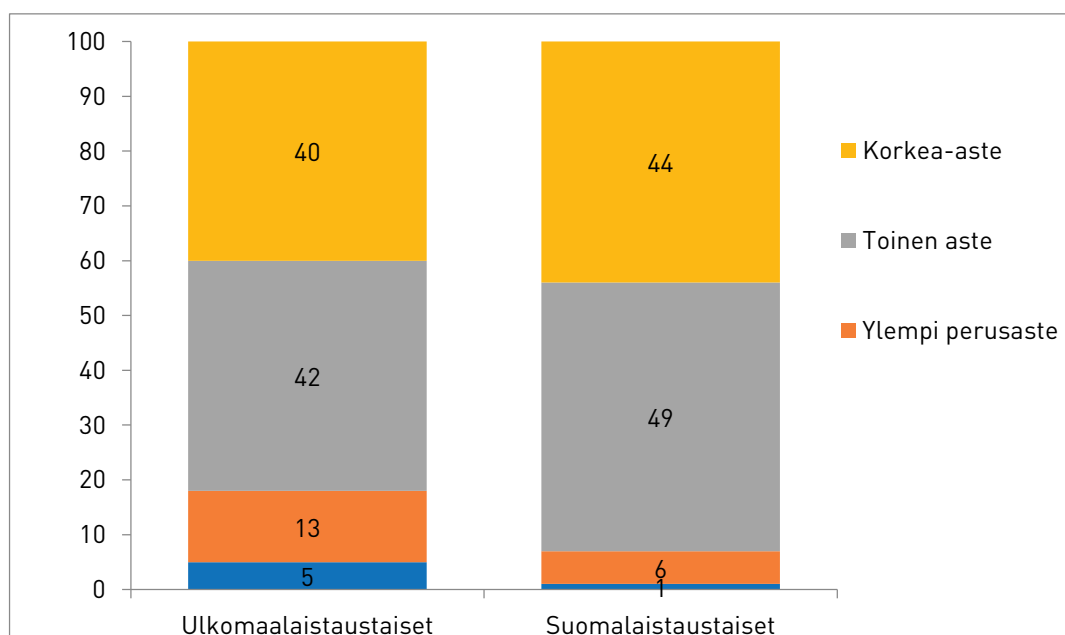

KUVIO 2. ULKOMAALAISTAUSTAISEN 25–54-VUOTIAAN VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE TUTKINTOREKISTERIN (2013) JA UTH-TUTKIMUKSEN (2014) MUKAAN (%).

Lähde: Sutela & Larja 2015, 32; UTH-tutkimus 2014, tutkintorekisteri, TK.

Kun tutkimuksen tiedoilla täydennettiin tutkintorekisterin tietoja, edellä mainitun ikäryhmän toisen asteen tutkintojen suorittaneiden (75 000) ja korkea-asteen koulutuksen saaneiden (71 000) osuudet ja lukumäärät lähes kaksinkertaistuivat. [Sutela & Larja 2015, 32–33.] Tutkimuksesta ei tosin ilmene, kuinka tarkkaan tutkimusaineistoa kerättäessä kyettiin vertaamaan tutkinnon vastaavuus suomalaiseseen koulutusjärjestelmän ja tutkintoihin. Erityisesti korkeakoulutuksen tutkinnoissa on suuria eroja eri maiden kesken, ja vasta tutkintojen arviointi ja virallinen tunnustaminen, joka kuuluu Opetushallituksen vastuulla oleviin tehtäviin, tuo aseman tutkinnon suorittaneena. Mutta kuten tutkimuksessakin mainitaan, usein syytä voi olla se, että ulkomailla suoritettua tutkintoa ei ole viety suomalaiseseen tutkintorekisteriin.

Vuonna 2014 Suomessa asuvista ulkomaalaistaustaisista 25–54-vuotiaista noin viidenneksellä (18 %) oli vain peruskoulun oppimäärää vastaava tutkinto tai sitäkin vähemmän koulutusta (ks. kuvio 3). Suomalaistaustaisilla vastaava osuus oli seitsemän prosenttia. Korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut samasta joukosta kaksi viidestä henkilöstä. Korkeasti koulutettujen määrissä on eroja maahanmuuttajien eri kansallisuuksien välillä. EU-maista ja Pohjois-Amerikasta tulleissa sekä Venäjä- ja Neuvosliittotaustaisissa on enemmän korkeasti koulutettuja. Sen sijaan Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleet ovat useammin pelkän peruskoulutuksen suorittaneita. Samana ajankohtana virolaistaustaisista kaksi kolmasosaa oli suorittanut toisen asteen tutkinnon. Muutama prosentti maahan tulleista on sellaisia henkilöitä, jotka ovat käyneet koulua vain pari vuotta. Useimmat heistä ovat naisia, pakolaistaustaisia ja kotoisin Lähi-idästä ja Afrikasta. (Tieto & Trendit 2016; UTH-tutkimus 2015.)

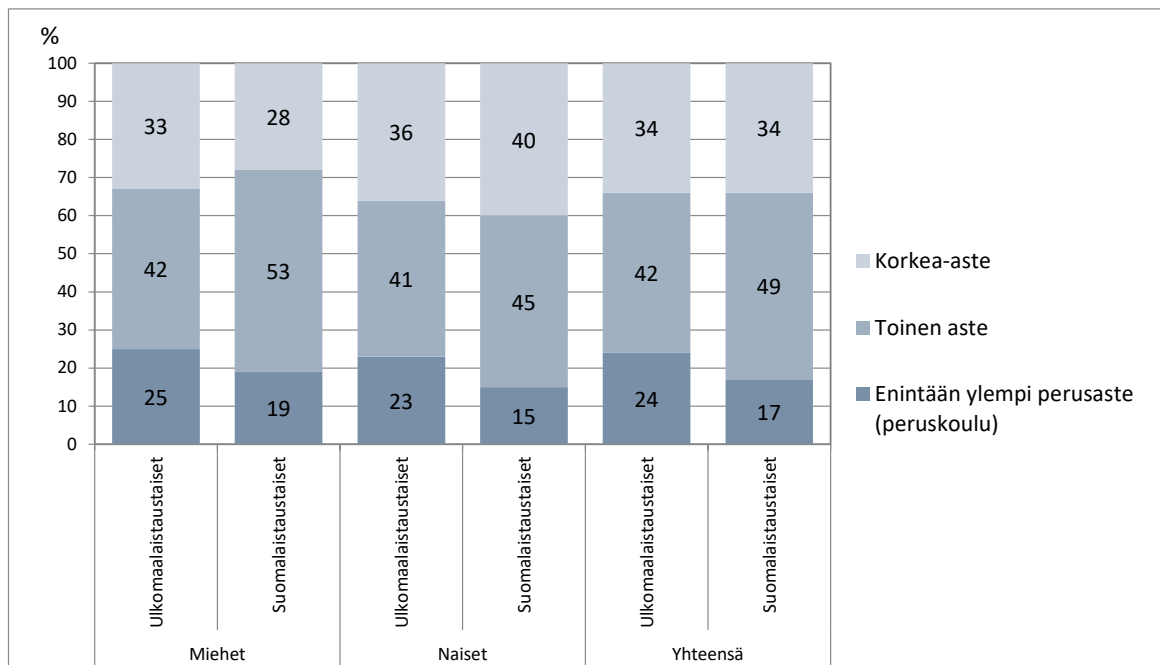
KUVIO 3. ULKOMAALAI- JA SUOMALAISTAUSTAISEN 25–54-VUOTIAAN VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE (%) VUONNA 2014.

Lähde: Sutela & Larja 2015, 30.

Huomioitavaa edellä olevassa kuviossa 3 on, että tiedot ovat UTH-tutkimuksesta (ulkomaalaistaustaiset) ja työvoimatutkimuksesta (suomalaistaustaiset). Tilastoaineistona on tutkintorekisterin tiedot, joita täydennettiin UTH-tutkimuksessa haastatteluilla. Kaikki tulokset ovat vastauskatkorjattuja ja väestötasolle kalibroituja.

Ulkomaalaistaustaisella väestöllä on suomalaistaustaisia harvemmin toisen asteen ammatillisia tutkintoja, mutta toisen asteen tutkinnot yleistyvät maassa asumisen keston myötä. UTH-tutkimuksen mukaan koulutukselle olisi tilausta, ja se vahvistaisi myös ulkomaalais-taustaisten työmarkkina-asemaa (Sutela & Larja 2015).

Kuviossa 4 on tarkasteltu vielä ulkomaalaistaustaisten koulutusrakennetta sukupuolen mukaan. Kuten edellä, aineistona on UTH-tutkimus ja kuvioon 2 verrattuna koulutusaste-luokitus on tässä kuviossa vain kolmiportainen. Näin tarkasteltuna sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja koulutusrakenteessa, mutta ulkomaalaistaustaisten naisten joukossa on hieman enemmän korkea-asteen suorittaneita kuin miesten joukossa. Kuten aiemmin todet-tua, suurin haaste lienee siinä, että suomalaistaustaisiin verrattuna ulkomaalaistaustaisista suurempi osa on suorittanut pelkän perusasteen, jonka turvin on työelämään melko vaikea sijoittua. Neljäsosa ulkomaalaistaustaisista miehistä on suorittanut pelkän peruskoulutusta vastaavan oppimäärän. Niiden ulkomaalaistaustaisten, jotka aloittivat lukiokoulutuksen ja suorittivat sen kolmessa ja puolessa vuodessa, läpäisyaste oli 66 prosenttia (TK 2018e). Suo-malaistaustaisilla vastaava osuus oli 81 prosenttia.

KUVIO 4. SUOMESSA ASUVAN ULKOMAALAISTAUSTAISEN JA SUOMALAISTAUSTAISEN 15–64 -VUOTIAAN VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE SUKUPUOLEN MUKAAN VUONNA 2014 (%) (PL. KOULUSTIETO TUNTEMATON).

Lähde: UTH-tutkimus, Tilastokeskus, 2014: 30.

Vuonna 2015 ammatillisessa koulutuksessa opiskeli lähes 22 000 vieraskielistä opiskelijaa (ks. Portin 2017, liitetaulukot 3–4), ja aloittavista opiskelijoista heitä oli noin 20 prosenttia. Kaikkien hallinnonalojen ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoita oli noin 25 000 (TEM 2017, 30). Koulutukseen pääsyä tukevassa valmentavassa koulutuksessa (VALMA) jopa puolet valituista on maahanmuuttajia. Vuonna 2015 VALMA-koulutuksessa olleista noin 1 000 oli maahanmuuttaja-taustaisia henkilöitä. Vuonna 2016 koulutukseen hyväksyttiin 1 412 vieras-kielistä opiskelijaa. Hakijoita oli 2 138. Koulutuksessa maahanmuuttajille on enemmän kie-

likoulutusta, muutoin opetus on yhteistä kaikille valmentavaan koulutukseen osallistuville. (Nissilä 2016; TEM 2017.)

Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden läpäisyaste ammatillisessa koulutuksessa oli 60 prosenttia, kun seuranta-aika oli kolme ja puoli vuotta. Suomalaistaustaisten vastaava osuus oli 66 prosenttia. Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden välillä oli selvä sukupuolten välinen ero läpäisyasteessa, sillä miehistä tässä ajassa koulutuksen läpäisi 56 prosenttia ja naisista 66 prosenttia. (TK 2018e.)

Kun tutkitaan läpäisyasteita korkeakoulutuksessa, kääntyy läpäisyasteiden paremmuus ulkomaalaistaustaisten eduksi. Ammattikorkeakoulututkinnon suoritti neljässä ja puolessa vuodessa ulkomaalaistaustaisista 53 prosenttia ja suomalaistaustaisista 49 prosenttia. Ja vaikka läpäisyn seuranta-aikaa pidennettiin seitsemään ja puoleen vuoteen, ero ryhmien välillä säilyi. Kuten ammatillisessa koulutuksessa, sukupuolten välinen läpäisyasteen ero on selvä: neljässä ja puolessa vuodessa ulkomaalaistaustaisista naisista oli suorittanut tutkinnon 63 prosenttia ja miehistä 45 prosenttia. Yliopistokoulutuksessa valtaosa aloitti opintonsa maisteriopinnoissa, ja niissäkin tutkinto suoritettiin selvästi suomalaistaustaisia nopeammin. Naisten läpäisyaste oli viiden ja puolen vuoden seuranta-aikana 66 prosenttia ja miehillä 59 prosenttia. (TK 2018e.)

Kuten aiemmin on todettu, koulutus ja kiinnittyminen työelämään edistää kotoutumista. Vuonna 2014 ulkomaalaistaustaisista 15–29-vuotiaista noin joka kymmenes *ei ollut työssä, opiskellut tai suorittanut varusmiespalvelua* (ns. NEET-nuoret: *Not in Employment, Education or Training*). Osuus on lähes yhtä suuri verrattuna suomalaistaustaisiin nuoriin miehiin. Naisten tilanne sen sijaan eroaa siten, että ulkomaalaistaustaisista 19 prosenttia on työelämän ja opintojen ulkopuolella. Vastaava osuus suomalaistaustaisilla naisilla on miesten tapaan kymmenen prosenttia. (Tieto ja Trendit 2016, 91.)

Kielitaidon puute lisää vielä työelämän ja opintojen ulkopuolelle jäämistä. Niiden osuus, joilla oli heikko suomen tai ruotsin kielen taito, oli 22 prosenttia. Mutta jos kieltä osattiin äidin-kielen tasoisesti, oli koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jäävien osuus huomattavasti pienempi, 11 prosenttia. (Tieto & Trendit 2016, 91.) Ja mitä pidempään maassa asutaan, sitä paremmaksi oma kielitaito kehittyy. UTH-tutkimuksen mukaan yli kymmenen vuotta maassa asuneista 63 prosenttia piti kielitaitoaan vähintään edistyneenä ja vain kymmenen prosenttia aloittelijan tasoisena (Tieto & Trendit 2015, 8).

Kuten useat tutkimukset osoittavat, koulutus periytyy vanhemmilta lapsille. Näin on myös ulkomaalaistaustaisten joukossa. Koulutuksen periytyvyys vaikuttaa erityisesti nuorten tilanteeseen (15–29-vuotiaat), sillä vuonna 2014 heistä 29 prosentilla molemmat vanhemmat olivat suorittaneet vain peruskoulua vastaavan oppimäärän tai tätä vähemmän. Suomalaistaustaisilla nuorilla vastaava osuus oli kuusi prosenttia. Samalla kun sijoitetaan aikuisten maahanmuuttajien kouluttamiseen, tehdään myös investointi heidän lastensa hyvään kotoutumiseen ja tulevaisuuteen Suomessa. (Tieto & Trendit 2016, 91.)

Ulkomaalaistaustaisten nuorten syrjäytymisriskiä kasvattaa myös se, että noin 14 prosenttia (4 000 henkilöä) keskeyttää varhain koulunkäyntinsä, kun vastaava osuus suomalaistaustaisilla on kuusi prosenttia. Näistä ulkomaalaistaustaisista nuorista noin 1 000 jäi ilman ylemmän perusasteen tutkintoa. Varhainen koulunkäynnin keskeyttäminen oli todennäköisempää nuorilla, joiden taustamaa oli Lähi-itä tai Afrikka (koko maanosa). Yleisin syy koulunkäynnin lopettamiseen oli halu siirtyä työelämään (34 %). Noin joka kymmenes ilmoitti pääsyyksi

kielitaidon puutteen ja 13 prosenttia ei ollut saanut hakemaansa opiskelupaikkaa. UTH-tutkimuksen mukaan vuonna 2014 kaikista Suomessa vakinaisesti asuvista 15–29-vuotiaista nuorista 11 prosenttia (111 000 henkilöä) on työn tai koulutuksen ulkopuolella. Ulkomaalais- taustaisista nuorista työn ja koulutuksen ulkopuolella oli 15 prosenttia (11 000 henkilöä). (Tieto & Trendit 2015, 19.)

Lopuksi lyhyt koonti ja perustietoja UTH-tutkimuksen ulkomaalaistaustaisten henkilöiden koulutustausta (Sutela & Larja 2015, 33–39):

- Ilman perusasteen koulutusta olevissa ulkomaalaistaustaisissa henkilöissä on myös luku- ja kirjoitustaidottomia. Vuonna 2014 ylemmän perusasteen koulutus puuttui 25–54-vuotiaista noin 8 000 ulkomaalaistaustaiselta henkilöltä.
- Alle 20-vuotiaina Suomeen muuttaneilla on paljon toisen asteen tutkintoja.
- Toisen asteen tutkinnot yleistyvät Suomessa asumisen keston myötä (ks. myös liitetaulukot 2–4).
- Korkeakoulututkintoja on maahanmuuttajista eniten EU- ja Efta-maista sekä Pohjois-Amerikasta tulleilla.
- Pakolaistaustaisista joka viides on korkeasti koulutettu.
- Pääkaupunkiseudun ulkomaalaistaustaiset ovat koulutetuimpia.
- Neljännes ulkomaalaistaustaisten tutkinnoista on tehty Suomessa.
- Suomessa ulkomaalaistaustaiset ovat suorittaneet erityisesti terveys- ja sosiaalialan sekä palvelualan tutkintoja.

2.3 Maahanmuuttajat liikenne- ja logistiikka-alan koulutustilastoissa

Liikenne- ja logistiikka-alan tehtäviin ja ammatteihin sijoitetaan eri koulutusasteiden ja opintoalojen koulutuksella. Pääosin alan tutkintoja kuitenkin voi suorittaa ajoneuvo- ja kuljetustekniikan opintoalalla sekä ammatillisen koulutuksen tutkintona että ammattikorkeakoulututkintona. Erityisenä koulutuksena ja yhtenä esimerkkinä mainittakoon ilmailualan koulutus ja ammattilentäjän koulutus, jota järjestään sekä opetushallinnon alaisena koulutuksena (Suomen Ilmailuopisto), mutta myös alan yritykset kouluttavat itse esimerkiksi matkustamohenkilökuntaa. Opetussuunnitelma-perusteiseen ammattilentäjän koulutukseen pääsyvaatimuksena on pohjakoulutuksena lukion päättötodistus tai vähintään kolmevuotinen ammatillinen perustutkinto (180 opintopistettä, aikaisemmin 120 opintoviikkoa). Ilmailualan koulutus on tarkasti säänneltyä koulutusta. Sääntely on sekä kansallista että kansainvälistä. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi myöntää luvat eri ammattiryhmien, kuten lentäjien, huoltohenkilökunnan, lennonjohtajien ja turvatarkastajien koulutukseen.

Taulukossa 1 on esitelty ajoneuvo- ja kuljetustekniikan ammatillisen toisen asteen koulutustilastoja sen mukaan, kun opiskelijan äidinkieleksi on tilastoitu muu kieli (ts. ei suomi, ruotsi tai saame) tai kielitieto on tuntematon. Kuuden vuoden aikasarjasta nähdään, että ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden määrä on kasvanut hieman vuosi vuodelta. Erikoisammattitutkinnon aloittavia tai tutkinnon suorittavia on vain muutamia vuosittain. Ammattitutkinnon uusien opiskelijoiden määrä on pienen hiipumisen jälkeen lähtenyt kasvuun vuonna 2015, ja muut kielet -kieliryhmässä tutkintoja suoritetaan joitakin kymmeniä vuosittain.

TAULUKKO 1. AJONEUVO- JA KULJETUSTEKNIIKAN OPINTOALAN AMMATILLISEN TOISEN ASTEEN Uudet OPISKELIJAT, OPISKELIJAT JA TUTKINNON SUORITTANEET OPISKELIJAN ÄIDINKIELEN MUKAAN (MUUT KIELET TAI TUNTEMATON) VUOSINA 2010–2015.

	2010			2011			2012			2013			2014			2015		
	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet	Uudet opiskelijat	Opiskelijat	Tutkinnon suorittaneet
Ammatillinen perustutkinto	273	812	187	413	886	214	395	895	263	459	986	206	663	1 337	264	702	1 515	334
Ammatti-tutkinto	86	134	20	58	128	32	53	100	17	50	94	18	46	115	32	77	137	28
Erikois-ammatti-tutkinto	3	8	4	8	12	0	9	20	3	2	20	4	13	25	6	8	22	3
Yhteensä	362	954	211	479	1 026	246	457	1 015	283	511	1 100	228	722	1 477	302	787	1 674	365

Lähde: Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu, 2017; tilastopiminta sisältää sekä opetushallinnon alaisen että muun hallinnonalaisen koulutuksen; koko tutkinto.

Ammattikorkeakoulujen koulutustilastoja on esitelty taulukoissa 2 ja 3. Osin kyse on samoista tiedoista, mutta taulukossa 2 on tilastotiedot poimittu erikseen nuorten ja aikuisten koulutuksen mukaan. Taulukossa 3 on mukana ulkomaalaisia opiskelijoita koskevia tilastoja.

TAULUKKO 2. AJONEUVO- JA KULJETUSTEKNIIKAN OPINTOALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN Uudet OPISKELIJAT, OPISKELIJAT JA TUTKINNON SUORITTANEET VUOSINA 2010–2016 ÄIDINKIELEN MUKAAN (MUUT KIELET TAI TUNTEMATON).

	Uudet opiskelijat			Opiskelijat			Tutkinnot		
	Amk-tutkintoon johtava nuorten koulutus	Amk-tutkintoon johtava aikuis-koulutus	Ylempi ammatti-korkea-koulututkinto	Amk-tutkintoon johtava nuorten koulutus	Amk-tutkintoon johtava aikuis-koulutus	Ylempi ammatti-korkea-koulututkinto	Amk-tutkintoon johtava nuorten koulutus	Amk-tutkintoon johtava aikuis-koulutus	Ylempi ammatti-korkea-koulututkinto
2010	54	1		119	2	1	24		7
2011	60	6		160	7	1	11	2	1
2012	44	2		152	8	1	15	1	1
2013	60	9	1	174	16	1	10		
2014	63	7		214	21	1	9	2	
2015	61	22		241	37	1	30	4	
2016	61	3		237	40		30	1	
Yhteensä	403	50	1	1 297	131	6	129	10	9

Lähde: Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu, 2017.

Ammattikorkeakoulutuksen uusien ajoneuvo- ja kuljetustekniikan opiskelijoiden, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame, määrä on kasvanut tasaisesti lukuun ottamatta viimeistä tilastovuotta. Viimeisinä vuosina läsnä olevia opiskelijoita nuorten koulu-

tuksessa on ollut hieman yli 200. Huomio kiinnittyy siihen, että sekä nuorten että aikuisten koulutuksessa tutkintoja suoritetaan melko vähän. Jos tätä verrataan koulutustarpeiden ennakkoinnin taustalla olleisiin opintoalan läpäisy tietoihin vuosina 2007–2008 (OKM, 2011), oli tuolloin opintoalan nuorten koulutuksen läpäisy ammatillisessa peruskoulutuksessa 68 prosenttia ja ammattikorkeakoulutuksessa 53 prosenttia.

TAULUKKO 3. AUTO- JA KULJETUSTEKNIIKAN OPINTOALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN OPISKELIJAT JA TUTKINNON SUORITTANEET ÄIDINKIELEN MUKAAN (MUUT KIELET TAI TUNTEMATON) VUOSINA 2010–2016.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Yhteensä
Uudet opiskelijat	55	66	46	70	70	83	64	454
Opiskelijat	122	168	161	191	236	279	277	1 434
Opiskelijat (läsnä)	93	121	131	168	203	261	269	1 246
Tutkinnot	31	14	17	10	11	34	31	148
Ulkomaalaiset opiskelijat	92	122	121	133	171	209		848
Ulkomaalaisten opiskelijoiden suorittamat tutkinnot	23	8	12	7	7	25		82

Lähde: Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu, 2017.

3 ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖLLISYYS

Tämän luvun aluksi on kerätty tilastotietoja työllisyysasteen kehityksestä sekä koko väestöstä että ulkomaalaistaustaisista henkilöistä. Työhön osallistumista tarkastellaan myös kansalaisuuden mukaan. Nykytilannetta kuvataan erikseen nuorten joukossa sukupuolen ja kielitaidon mukaan.

Vuonna 2007 ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste (ts. työllisten osuus 15–64-vuotiaista) oli kansalaisuuden mukaan laskettuna 53 prosenttia ja syntymämaa mukaan laskettuna 58 prosenttia. Koko väestön työllisyysaste oli hieman yli 70 prosenttia. (Ruotsalainen 2009.)

Vuonna 2013 työssäkäyntitilaston mukaan ulkomaalaistaustaisia työllisiä oli 114 300. Tuolloin 20–64-vuotiaista ulkomaalaistaustaisista työllisiä oli 52,5 prosenttia ja suomalaistaustaisista 71,4 prosenttia. (TK 2016b). Osuus on kaikista maan työllisistä 5,0 prosenttia. Vuonna 2008 vastaava osuus oli 3,5 prosenttia. Nämä luvut sisältävät maassa vakituisesti asuvat työlliset. Tilapäisesti maassa työskentelevät eivät tähän tilastoon sisälly. (TK 2015.)

Työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2014 koko 20–64-vuotiaan väestön työllisyysaste oli 73 prosenttia. Suomalaistaustaisten työllisyysaste oli 73,7 prosenttia ja ulkomaalaistaustaisten 63,7 prosenttia. (TK 2016b.)

Vuoden 2018 maaliskuussa Suomessa työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista oli 70,0 prosenttia. Vuonna 2015 ulkomaalaistaustaisten 20–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 49,8 prosenttia. Tuoreimpien tietojen (tilastovuosi 2016) mukaan ulkomaalaistaustaisen ja suomalaistaustaisen väestön työllisyysasteen ero oli 16 prosenttiyksikköä. (TK 2018d).

3.1 Nuorten työllisyys ja kansalaisuusryhmien erot

Vuonna 2014 Suomessa asuvista nuorista 15–29-vuotiaista noin joka kymmenes miehistä ei opiskellut, ei ollut työssä tai varusmiespalveluksessa. Ulkomaalaistaustaisten ja kantasuomalaisien osuudet olivat lähes samat. Sen sijaan samanikäisten naisten joukossa ero kahden ryhmän välillä oli suuri. Ulkomaalaistaustaisista naisista 19 prosenttia ei ollut työssä tai opiskellut, kun 10 prosenttia suomalaistaustaisia naisia oli vastaavassa tilanteessa. Heikko suomen tai ruotsin kielen taito kasvattaa riskiä työelämän tai koulutuksen piiristä pois jäämiseen, sillä tällaisten ulkomaalaistaustaisten nuorten osuus oli 22 prosenttia. Äidinkielen tasoisesta kielitaidosta huolimatta yhteiskunnallisen toimeliaisuuden ulkopuolella oli 11 prosenttia maahanmuuttajanuorista. (Tieto & Trendit 2016, 91.) Kuten aiemmin todettua, kielen oppimista pidetään tärkeänä yhteisön jäsenyyden, työllistymisen ja siten myös kotoutumisen kannalta merkityksellisenä seikkana (esim. Kuuskoski & Puhakka 2014).

Vuonna 2016 työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella (NEET-nuoret) oli 15–24-vuotiaista nuorten ikäluokasta noin 61 000. NEET-aste oli siis 10 prosenttia.

Eri kansalaisuusryhmien työhön osallistumisessa on ollut suuria eroja (Ruotsalainen 2009; TEM 2014.) Maahanmuuttajien määrän kasvaessa viime vuosikymmeninä myös heidän lähimmäidensä määrä on muuttunut. Vuosien 1990 ja 2012 välillä Euroopasta tulleiden osuus oli molempina vuosina noin 60 prosenttia, mutta vuonna 2012 nimenomaan itäeurooppalaisten ja

Aasian alueilta tulleiden osuudet olivat kasvaneet. Suhteellisin suurin kasvu oli afrikkalais-taustaisissa maahanmuuttajissa. (VATT 2014.)

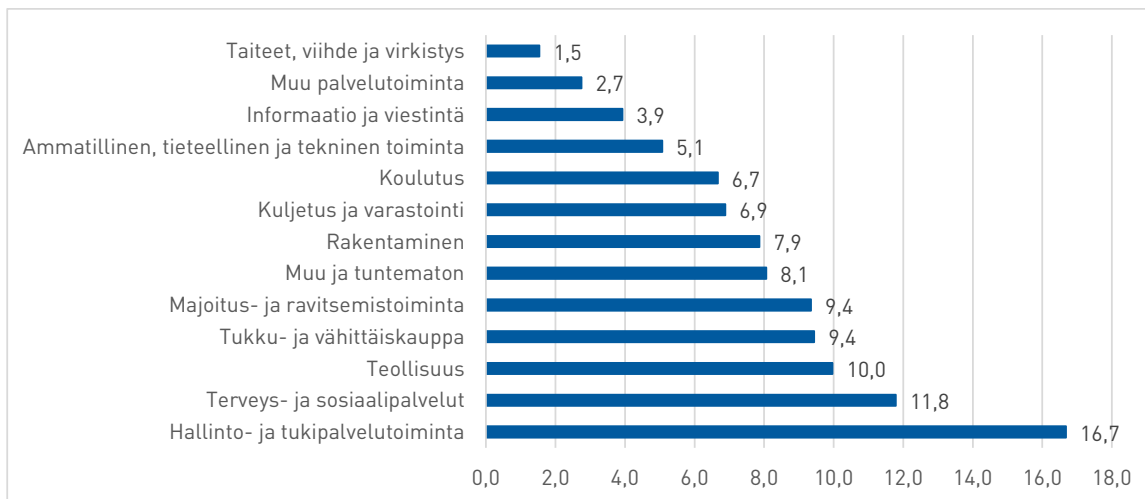
Eroja on eri kansallisuusryhmien välillä myös yhteiskunnallisessa aktiivisuudessa. Somalit ovat yksi yhteiskunnallisesti aktiivisimmista maahanmuuton synnyttämistä ryhmistä, kun on tutkittu aktiivisuutta järjestötoimijana ja äänestämistä. Somalit ovat tutkimuksen mukaan selvästi aktiivisempia kuin Virosta ja Venäjältä Suomeen muuttaneet. (Pirkkalainen, Wass & Weide 2016.)

Vuosina 2000–2010 tehdyn haastattelututkimuksen mukaan (TEM 2014) maahanmuuttajien työllisyystodennäköisyys laskee jo 37 ikävuoden jälkeen. Työllistymisen ongelmat ovat koskeneet ainakin tuolloin parhaassa työiässä olevia henkilöitä, joita raportin mukaan tulisi tukea pitkäkestoisten koulutusten sijasta lähellä työelämää olevilla TE-toimiston palveluilla. Tulosten perusteella naisten työllistymisessä oli onnistuttu miehiä paremmin, sillä naisten työllisyys kasvoi tasaisemmin ja pidempään. Toisaalta tätä eroa voi osin selittää myös Forsanderin (2007) viittaus ”tuplilasikattoon”, jossa naisten työelämään siirtyminen kestää pidempään heidän luopuessaan vanhasta ammatista ja hakeutuessaan koulutukseen, uudelle toimialalle sekä ammattiin. TEM:n (2014) tutkimus osoitti, että maahanmuuttajien työllisyys oli korkeinta silloin, kun tukitoimenpiteet olivat vahvistaneet suoraan työelämässä tarvittavia taitoja (pl. työharjoittelu ammattikouluttamattomille henkilöille).

4 MILLE TOIMIALOILLE ULKOMAALAISTAUSTAISET TYÖLLISTYVÄT?

Suomessa maahanmuuttajien työuria on tutkittu vielä melko vähän. Yksi tuoreimmista tutkimuksista on Pellervon taloustutkimuksen (PTT) tekemä tutkimus, jossa on hahmotettu Suomeen 1990-luvulla ja 2000-luvulla maahan muuttaneiden työuria Eläketurvakeskuksen ja Tilastokeskuksen rekisteriaineistojen avulla. Tämän tutkimuksen (Busk ym. 2016) mukaan maahanmuuttajat ovat olleet työllisinä keskimäärin 40 prosenttia maassaoloajastaan. Poismuutto Suomesta on vilkasta ensimmäisinä vuosina, ja kymmenen maahantulo vuoden jälkeen maassa on noin 80 prosenttia Suomeen tulleista (Busk 2016). Työllistymisen todennäköisyyttä ja työvuosia lisäävät maassaoloaika ja koulutus. Merkittäviä eroja on muuttokohorttien, sukupuolten ja maaryhmien välillä. Tutkijoiden mukaan toimenpiteitä tulisi kohdistaa maahanmuuttajanaisten työllistymisen edistämiseen, sillä perinteiset sukupuoliroolit vähentävät naisten työllistä aikaa merkittävästi. Kuluneiden vuosikymmenien aikana maahanmuuttajien asema on parantunut huomattavasti, mutta erot eri kansallisuus-ryhmien välillä ovat suuria. Seurantavuoteen 2013 päättyneen tutkimuksen mukaan suurin työllisen ajan osuus on virolaisilla nuorilla miehillä. Sen sijaan Lähi-idästä ja Somaliasta tulleiden – monet heistä saapuneet humanitäärisistä syistä – joukossa on pienin työllisen ajan osuus. Tästä syystä tutkijat korostavat näille maahanmuuttajille kotouttamiseen panostamista ja painottavat varhaisen työmarkkinoille osallistumisen tärkeyttä sekä yksilöiden että yhteiskunnan kannalta.

Suomessa palkansaajina työskentelevät maahanmuuttajat sijoittuvat työelämään hyvin samaan tapaan kuin maahanmuuttajat muissakin maailman maissa. Työllistäviä aloja ovat olleet palvelualojen ja teollisuuden matalapalkkaiset ammatit, jotka vaativat vähän koulutusta ja työt sijoittuvat ammattihierarkian pohjalle. (Esim. Forsander 2013.) Toisaalta tulisi kiinnittää huomiota siihen, että nämä työmarkkinoiden sisääntuloammatit eivät muodostuisi maahanmuuttajille loukoksi, jos heillä on koulutusta ja osaamista edetä työmarkkinoilla toisenlaisiin tehtäviin. Mutta toisaalta on muistettava tarkastella asiaa myös kulttuurisesta näkökulmasta, joka voi tarkoittaa sitä, että suomalaisen yhteiskunnan matalan ammattihierarkian työtehtävät eivät ole sitä maahanmuuttajalle itselleen tai hänen kotimaassaan. (Pehkonen 2006.)

KUVIO 5. ULKOMAALAISTAUSTAISEN TYÖVOIMAN JAKAUTUMINEN PÄÄTOIMIALOITTAIN (%) KOKO MAASSA 31.12.2015.

Lähde: Helsingin kaupungin tietokeskus 2018.

Kuviossa 5 on esitetty, miten Suomessa asuva ulkomaalaistaustainen työvoima on sijoittunut vuoden 2015 lopussa eri toimialoille (Helsingin kaupunki 2018). Toimialatiedot ovat Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2008) pääluokittain. Eniten ulkomaalaistaustaisia henkilöitä työskentelee hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa, johon sisältyvät muun muassa kiinteistön- ja maisemanhoito sisältäen esimerkiksi siivouspalvelut.

Suurimmat työllistävät toimialat vuonna 2015 lopussa olivat siivouspalvelut, ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta, työvoiman vuokraus ja muu maaliikenteen henkilöliikenne (ks. kuvio 6). Liikenne ja logistiikka-alalla ulkomaalaistaustaista työvoimaa on eniten paikallisliikenteen, taksiliikenteen sekä muualla luokittelemattoman maaliikenteen henkilöliikenteen palveluksessa. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että kuvion tiedot perustuvat työssäkäyntitilastoon, johon ei sisälly lähetettyjen työntekijöiden määrä kullakin toimialalla. Näin ollen esimerkiksi rakennusalan ulkomaisen työvoiman osuus on huomattavasti tilastoja suurempi. Kuljetuksen toimialalla tulee muistaa ulkomaisen työvoiman vuokraus (esim. lentoliikenteen matkustamohenkilökunta) laivojen ulosliputuksen seurauksena, kun laivojen työntekijät kirjautuvat työllisiksi laivan kotimaahan, ja esimerkiksi kabotaasin mahdollinen vaikutus tieliikenteen tavarankuljetuksen työvoimatarpeen vähentäjänä tulevaisuudessa.

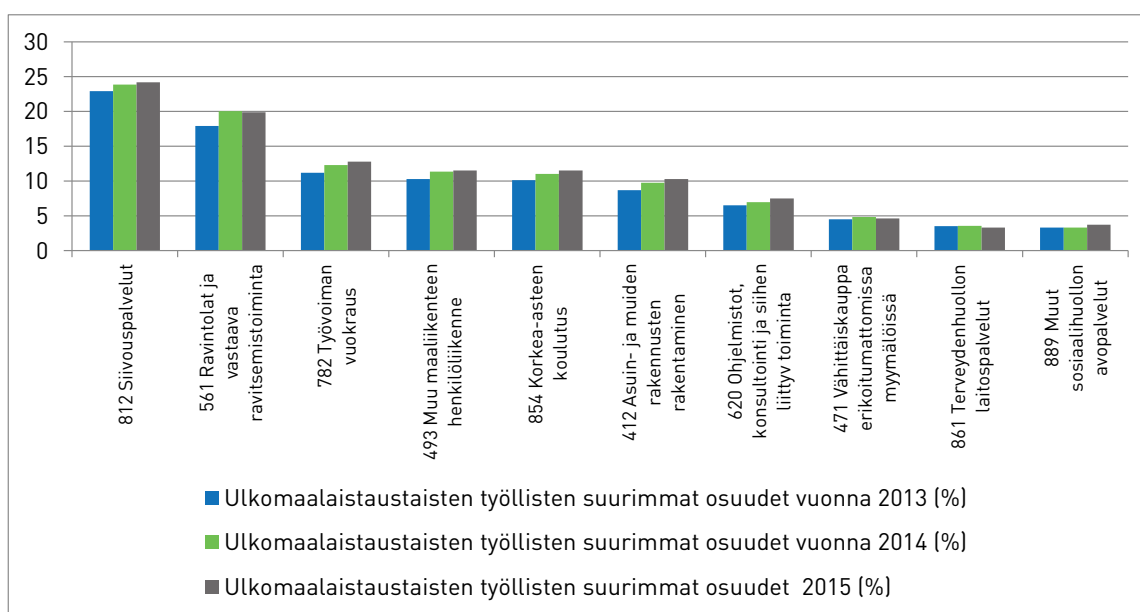
Ulkomaalaistaustaisen työvoiman kasvua on ollut vuodesta 2008 vuoteen 2013 noin 32 000 työllistä (+38,9 %). Tuolla aikavälillä työllisten määrä kasvoi eniten siivouspalveluissa (3 800 henkeä). Toimialalla oli alan kaikista työllisistä ulkomaalaistaustaisia noin 23 prosenttia eli 9 700 henkeä. Työllisten kasvua oli myös asuin- ja muiden rakennusten rakentamisessa, korkea-asteen koulutuksessa, ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta -toimialalla sekä vanhusten sekä vanhusten ja vammaisten asumispalveluissa. Suurin työpaikkojen vähennys ulkomaalaistaustaisilla viiden vuoden aikana oli viestintälaitteiden valmistuksessa (1 300). (TK 2015.)

Iso osa (57,1 %) ulkomaalaistaustaisista työllisistä työskenteli vuonna 2013 Uudenmaan maakunnan alueella. Viiden vuoden aikana ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä kasvoi eniten

Uudenmaan maakunnassa (18 600 työllistä). Pääkaupunkiseudulla ulkomaalaistaustaisista asuu tällä hetkellä 48 prosenttia (Helminen 2017; ks. myös liitetaulukot 1–2).

Jo vuonna 2013 siivouspalvelut oli yleisin työllistymisen toimiala (9 700 työllistä ts. noin 23 % alan kaikista työllisistä). Tämän jälkeen eniten työllistivät ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta, asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen, työvoiman vuokraus sekä muu maaliikenteen henkilökuljetus (sisältää kaiken maissa tapahtuvan henkilöliikenteen pl. rautateiden kaukoliikenteen). (TK 2015.)

Kun verrataan vuosien 2013–2015 ulkomaalaistaustaisten työllisten määrien osuuksia eri toimialoilla (ks. kuvio 6), voidaan todeta, että pientä kasvua on osuuksissa lähes kaikilla toimialoilla. Vain terveydenhuollon laitospalveluiden ulkomaalaistaustaisten työllisten osuus on laskenut vuoteen 2015. Vuoden 2016 työssäkäyntitilaston (TK) tiedot valmistuvat syksyllä 2018.

KUVIO 6. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖLLISTEN SUURIMMAT OSUDET (%) TOIMIALOITTAIN VUONNA 2013–2015.

Lähde: TK, SVT, työssäkäyntitilasto 2013; työssäkäyntitilasto 2014–2015. (TK/Hiitola 2018).

5 MIHIN AMMATTEIHIN ULKOMAALAISTAUSTAISET SUOMESSA TYÖLLISTYVÄT?

Tilastokeskuksen vuoden 2010 työssäkäyntiaineistossa vieraskielisten yleisin ammattiryhmä oli toimistosiivoojat ym. Heitä oli tilastoaineistossa hieman yli 7 000 henkilöä. Siivoojien määrä kaksinkertaistui vuosina 2006–2010. Toiseksi suurin ryhmä oli myyjät, joita oli hieman alle 4 000 henkilöä. Kolmanneksi suurin ryhmä oli rakennustyöntekijät ym. (noin 3 200). Muutoin kymmenen suurimman ammattiryhmän työt sijoittuivat ravintola-alan, kuljetuksen ja varastoinnin, toimistotyön ja tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijatehtäviin. (Forsander 2013, 225.) Suhteellisesti eniten ulkomaalaistaustaisia henkilöitä on ollut kielen-
tutkijoiden, kääntäjien ja tulkkien ammattiryhmässä (Työterveyslaitos 2013).

Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että maahanmuuttajat toimivat muuta väestöä useammin yrittäjinä. He ovat halukkaampia ottamaan ja kestämaan riskejä, mitä omalla tavallaan kuvaa jo muuttohalukkuus kotimaasta. Toisaalta yrittäjyys voi olla ainut tapa työllistää itsensä uudessa kotimaassa. Kilpailuetuna valtaväestöön nähden on usein pidetty etnisiä resursseja, joilla tarkoitetaan voimavaroja ja osaamista, jotka perustuvat henkilön etniseen alkuperään tai maahanmuuttajuuteen. Suomessa ulkomaalaisten yrittäjyys kasvoi vuosien 2007 ja 2010 välillä 50 prosenttia. (Forsander 2013, 227–229.) Vuonna 2015 ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä oli Tilastokeskuksen tietojen mukaan yhteensä noin 12 700. Vuosien 2013 ja 2016 välisenä aikana ulkomaalaistaustaisten yritysten määrä kasvoi lähes yhdeksän prosenttia. Tuoreimman käytettävissä olevan tilastovuoden mukaan vuonna 2016 ulkomaalaistaustaisten yritystoimipaikkojen yleisimmät toimialat olivat yritysten määrällä mitattuna majoitus- ja ravitsemistoiminta, kauppa, rakentaminen ja ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta. (Tieto & Trendit 2018.)

Kuviossa 7 on esitelty ammattiryhmäkohtaiset tiedot vuosilta 2010, 2013 ja 2014 työssäkäyntiaineistossa. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että ammatteja koskevat tilastotiedot valmistuvat noin kahden vuoden viipeellä, ja vuoden 2015 ammattitiedot valmistuivat Tilastokeskuksessa syksyllä lopussa 2017. (Ks. esim. TK 2017a & 2017c).

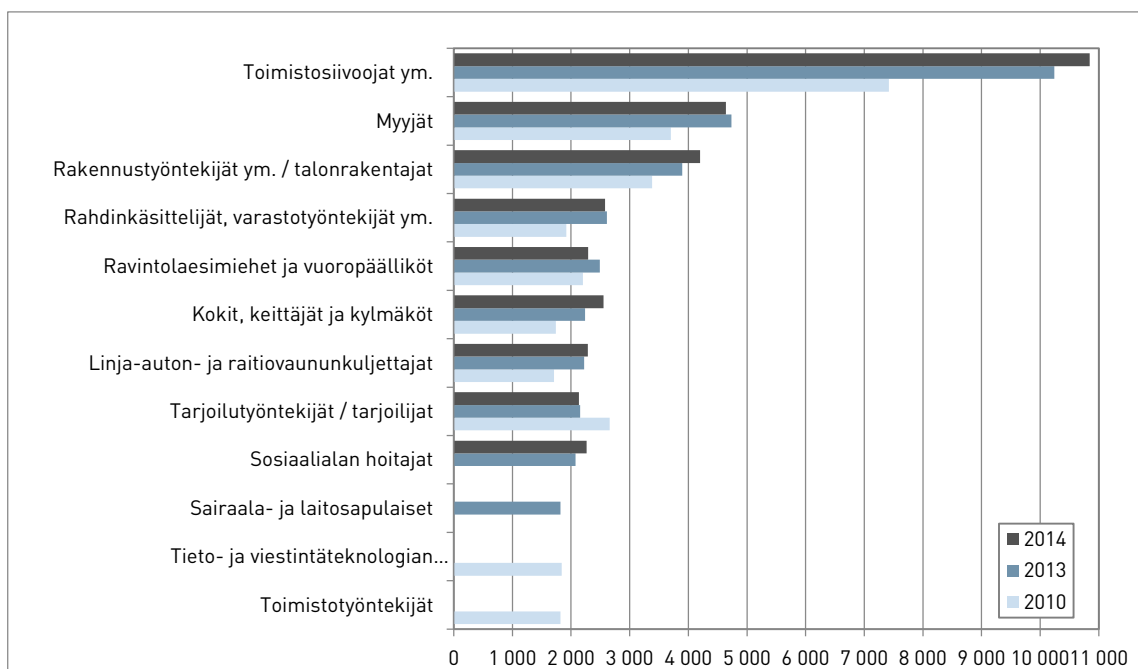
Pääosin tilanne ei ole muuttunut näiden kolmen vuoden aikana. Vieraskielisiä työllisiä on tullut lisää, mutta edelleen kolme suurinta ammattiryhmää ovat samat kuin kolme vuotta aiemmin. Toimistosiivoojien ryhmässä oli 10 240 henkilöä. Edelleen sijoitutaan samojen toimialojen ammatteihin kuin kolme vuotta sitten, mutta myös joitakin muutoksen merkkejä on myös nähtävissä. Sosiaali- ja terveysalan kasvava työvoimatarve ja maahanmuuttajien halukkuus kouluttautua alan ammatteihin näkyy vuosien 2013 ja 2014 tiedoissa siten, että kymmenen suurimman ammattiryhmän joukkoon on tullut kaksi sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmää (sosiaalialan hoitajat sekä sairaala-apulaiset). On kuitenkin todettava, että näiden uusien ammattiryhmien työntekijöiden määrät ovat edelleen melko pieniä, yhteensä vajaat 3 900 henkilöä. Lisäksi tilasto kertoo vuodesta 2008 alkaneesta ICT-alan suuresta murroksesta. Tuolloin alan työpaikat ovat vähentyneet Suomessa voimakkaasti, ja tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat eivät ole enää kymmenen yleisimmän ammattiryhmän joukossa. Kymmenessä vuodessa tilanne on muuttunut ja keväällä 2018 TEM arvio Suomesta puuttuvan 11 000 ICT-alan osaajaa.

Kuten alan asiantuntijat arvioivat, yksittäisten poikkileikkausvuosien tilastotiedot eivät aina anna oikeaa kuvaa kehityksestä. Pitkien aikasarjojen seuraaminen tuottaa usein selkeämman kuvan olemassa olevasta tilanteesta. Myös vieraskielisiä työntekijöitä koskevat puutteelliset tilastotiedot saattavat vinouttaa tietoja, koska kyse on suhteellisen pienestä väestöosasta. Esimerkiksi vuoden 2013 työssäkäyntiaineistossa vieraskielisten, joiden ammatti oli tuntematon, määrä oli 6 335 (TK 2016b).

Aiemmin Suomeen tulleiden maahanmuuttajien sijoittumisesta työmarkkinoille ja näiden kolmen työssäkäyntitilaston perusteella voidaan sanoa, että Suomen työmarkkinatilanteessa on löydettävissä sekä eksogeenisiä (ulkoiset tekijät) että endogeenisiä tekijöitä (sisäisiä tekijöitä), jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttamassa maahanmuuttajien ammattiin sijoittumiseen Suomessa (ks. myös Forsander 2013). Voidaan esimerkiksi arvioida, että työllistyminen kaupan alan myynnin tehtäviin on mahdollistunut siksi, että useilla maahanmuuttajilla on venäjän kielen taito tai lähtömaan ruokakulttuurin tuntemus ravintola-alalle sijoittumisessa ts. sisäiset tekijät.

Sosiaali- ja terveydenhoitoalan työtehtävien ilmaantuminen kymmenen yleisimmän ammattiryhmän joukkoon ja ICT-alan asiantuntijatyön poistuminen suurimpien ammattiryhmien joukosta kertoo toimialojen ja työmarkkinoiden rakenteen muutoksesta sekä ikääntyvän väestön hoitotarpeista. Toimistosiivoojien suuri määrä – edelleen kasvavin ammattiryhmä – kertoo myös siitä, että Suomessakin eräät ammatit ovat ns. työmarkkinoille sisääntuloammattiteja muun muassa vähäisen kielitaitovaatimuksen vuoksi. Mutta samalla tiettyjen työmarkkinoiden osien on riski lohkoutua ja jotkin ammatit ovat vaarassa leimautua maahanmuuttajien ammatteiksi, mikä vaikuttaa esimerkiksi ammattien palkkakehitykseen. Suomessa esimerkiksi hoitotyön likaisimmat ja vähiten vaativimmat työt on siirretty sairaanhoitajilta lähihoitajien matalapalkka-ammattiin (Laurén & Wrede 2010), jossa maahanmuuttajanaisten osuus on kasvussa.

KUVIO 7. VIERASKIELISTEN YLEISIMMÄT AMMATTIRYHMÄT 2010, 2013 JA 2014 (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO).

Kuvion tiedot: Vieraskieli (muu kieli ja tuntematon). Vuosi 2010 kuviosta 11, Forsander (2013, TK); vuodet 2013 ja 2014 Tilastokeskus.

Kun maahanmuuttajia tilastoidaan eri käsittein ja erilaisin aineistoin, yleisimpien ammattien osuudet hieman vaihtelevat. Taulukossa 4 on käytetty UTH-tutkimuksen (2014) aineistoa, jossa tulokset on saatu haastattelututkimuksella, ja sen jälkeen aineisto on vastauskatokorjattu ja väestötasolle kalibroitu (Larja, Sutela & Nieminen 2016). Tässä aineistossa tilastollisena käsitteenä on ulkomaalaistaustaisuus.

Kun tarkastellaan ammattien yleisyyttä sukupuolen mukaan, nähdään, että hoiva-alan työvoimatarpeisiin on voitu vastata osin myös ulkomaalaistaustaisten työpanoksella esimerkiksi lähihoitajat ja sairaanhoitajat. Siivoojien ammattiryhmässä naisten osuus on 14 prosenttia työllisistä. Naiset sijoittuvat myös kaupan ja palvelualan tehtäviin sekä opetuslalle. Miesten joukossa siivoojien osuus on naisten osuutta pienempi eli kuusi prosenttia työllisistä. Suurin osuus ulkomaalaistaustaisilla miehillä on palvelutyöntekijöiden ryhmässä. Miehet työskentelevät myös eri alojen erityisasiantuntijatehtävissä sekä kuljetusalalla.

TAULUKKO 4. ULKOMAALAISTAUSTAISEN 20–64-VUOTIAAN VÄESTÖN YLEISIMMÄT AMMATIT VUONNA 2014 SUKUPUOLEN MUKAAN (VUODEN 2010 AMMATTILUOKITUKSEN KAKSINUMEROTASO).

Naiset		Osuus (%) työllisistä
	Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät (mm. lähihoitajat)	14
	Siivoojat ja kotiapulaiset	14
	Myyjät ja kauppiaat	10
	Palvelutyöntekijät (mm. ravintolatyöntekijät, kampaajat, parturit, kosmetologit)	9
	Opettajat	6
	Terveydenhuollon asiantuntijat (mm. sairaanhoitajat)	5
Miehet		
	Palvelutyöntekijät (ravintola- ja suurtaloustyöntekijät)	10
	Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat (mm. insinöörit)	8
	Kuljetustyöntekijät	7
	Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat (mm. sovellusarkkitehdit ja -suunnittelijat)	6
	Siivoojat ja kotiapulaiset	6

Lähde: Larja, Sutela & Nieminen 2016.

5.1 Ulkomaalaistaustaiset liikenne- ja logistiikka-alalla

Liikenne- ja logistiikka-ala on toimiala, jolle maahanmuuttajat ovat Suomessa työllistyneet ja jolla edelleen ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä on kasvussa. Edellä esitetyn tilaston ja tutkimuksen (Larja, Sutela & Nieminen 2016) mukaan ulkomaalaistaustaisten miesten osuus kaikista työllisistä on kuljetustyöntekijöiden ammattiryhmässä seitsemän prosenttia.

Taulukossa 5 on esitetty Tilastokeskuksen työssäkäyntiaineiston vuoden 2012 tiedot ulkomaalaistaustaisten määrästä ja osuuksista. Suurin ryhmä oli tuolloin rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym. -ammattiryhmä.

TAULUKKO 5. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN YLEISIMMÄT LOGISTIikka- JA LIIKENNEALAN AMMATIT KOKO MAASSA VUONNA 2012 JA OSUUS (%) ULKOMAALAISTAUSTAISISTA TYÖLLISISTÄ YHTEENSÄ (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO, AMMATTILUOKITUS 2010).

Työlliset yhteensä	Koko maa	%
	133 453	
9333 Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	2 828	2,1
8331 Linja-auton ja raitiovaunukuljettajat	2 194	1,6
8332 Kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat	1 750	1,3
8322 Henkilö-, taksi- ja pakettiautonkuljettajat	964	0,7
3331 Huolitsijat, tulli- ja laivanselvittäjät	513	0,4

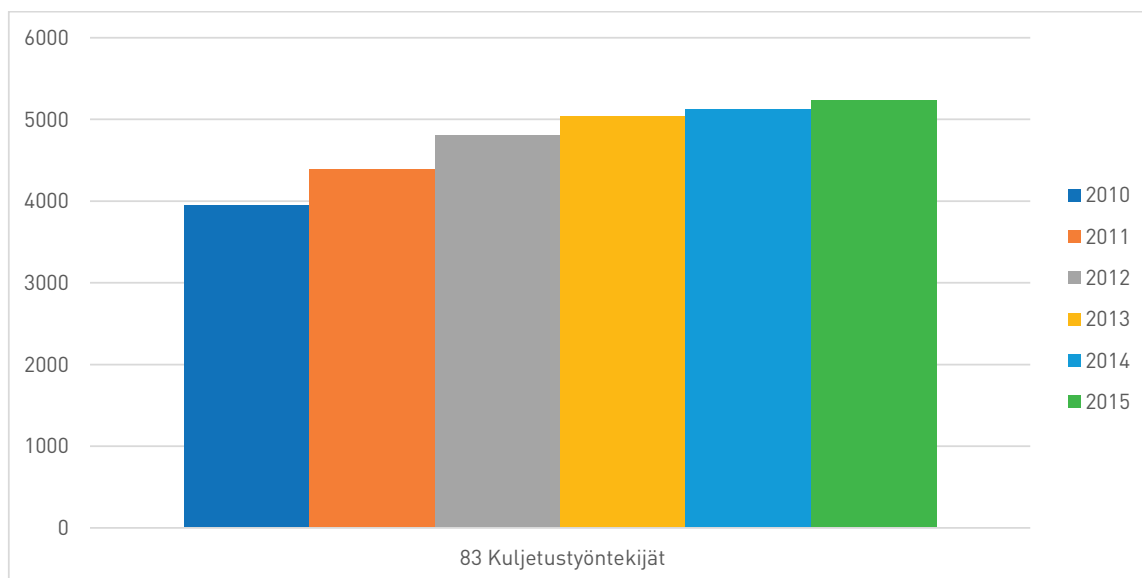
Lähde: Helsingin kaupunki 2015: 21–22.

Eri ammattiryhmien välillä on suuria alueellisia eroja, ja esimerkiksi henkilö-, taksi- ja pakettiautonkuljettajissa helsinkiläisten osuus kaikista maan kuljettajista oli 41 prosenttia ja linja-auto- ja raitiovaunukuljettajissa 36 prosenttia. Sen sijaan pienin helsinkiläisten osuus löytyi kuorma-auton- ja erikoisajoneuvojen kuljettajien ammattiryhmästä (15 %). (Helsingin kaupunki 2015, 21–22.)

Vertailutietona voidaan todeta, että vuosien 1996–1999 keskiarvotietona työllisen työvoiman toimialoittaisesta osuudesta ja *ulkomaan kansalaisten mukaan* tarkasteltuna kuljetuksen, varastoinnin ja tietoliikenteen toimialalla työskenteli 6,2 prosenttia (kantaväestöstä 8,2 %) (Kangasharju, Korpinen & Parkkinen 2003, 23).

Kuviossa 8 on esitetty aikasarja vuosilta 2010–2015 kuljetustyöntekijöiden ammattiryhmästä ulkomaalaistaustaisuuden mukaan. Tässä yhteydessä on syytä tuoda esille, että liikenne- ja logistiikka-alan kannalta muista tärkeistä ammattiryhmistä – rahdinkäsittelijät ja varastotyöntekijät ym. (993), laiva-, lento- ja satamaliikenteen päälliköt ja ohjaajat (315), matkustuspalvelutyöntekijät, konduktöörit (511; sis. myös oppaat) sekä huolitsijat, tulli- ja laivanselvittäjät (3331) – ei vastaavaa tietoa ollut ko. ammattiryhmistä vapaasti saatavissa tilastoaineistossa (TK) tarvittavalla ammattiluokituksen kolmi- tai nelinumeroitasolla.

Kuviosta 8 nähdään, että ammattiryhmän koko on kasvanut tasaisesti noin 1 000:lla työllisellä kuuden vuoden aikana. Työssäkäyntitilaston viimeisin ammattitieto on vuodelta 2015, ja sen mukaan ulkomaalaistaustaisia työllisiä on noin 5 200 henkilöä, ja heidän osuutensa on 5,6 prosenttia koko ammattiryhmästä (ts. kun kaikki työlliset on yhteenlaskettuna, ryhmän koko on noin 94 000 työllistä).

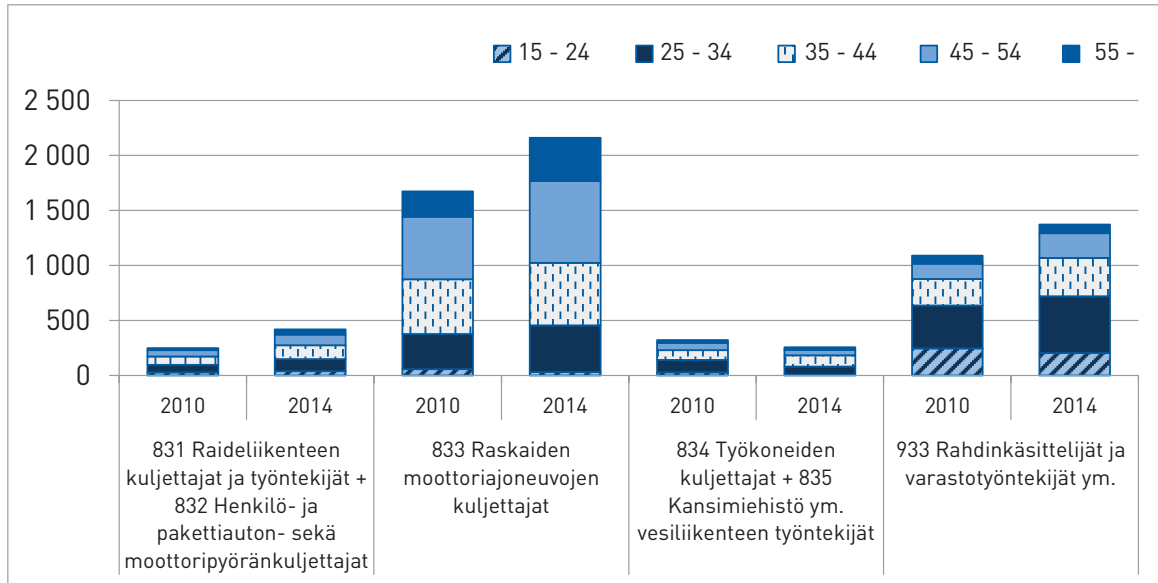
KUVIO 8. TYÖLLISET ULKOMAALAISTAUSTAISET KULJETUSTYÖNTEKIJÄT KOKO MAASSA VUOSINA 2010–2015 (TILASTOKESKUKSEN AML 2010; AMMATTIRYHMÄTASO 2).

Lähde: TK, työssäkäyntitilasto, www.stat.fi/Px-Web-tietokannat.

Tilastotietojen keruussa tulee toisinaan vastaan tilanteita, jossa tietosuojakysymykset asettavat ne rajat, joiden mukaan ja tarkkuudella tietoja voidaan saada. Suomessa ulkomaalaistaustaista väestöä on melko vähän, ja jos halutaan kohderyhmää tarkastella useamman tekijän mukaisesti, ei esimerkiksi kovin yksityiskohtaisia ammattitietoja voida saada. Seuraavassa esitetyt tilastotiedot on saatu erillispoimintana ja tietopalveluna Tilastokeskuksen työssäkäyntiaineistosta (TK, Hiitola) vuosilta 2010 ja 2014. Tietojen saamiseen tietosuojatarpeet huomioiden on jouduttu yhdistelemään niin ammatti-, koulutus- kuin ikäryhmäluokkiakin.

Kuvioissa 9–11 on esitetty liikenne- ja logistiikka-alan keskeisten ammattiryhmien (TK, AEL 2010) työllisten määrät koulutustaustan mukaan ikäryhmittäin. Kuvio 9 kuvaa niitä työllisiä, joiden koulutustausta on perusaste tai tuntematon. Tutkinto on voitu suorittaa myös ulkomailla. Kuvioista nähdään, että vain työkoneiden kuljettajien ja vesiliikenteen ammattiryhmässä ulkomaalaistaustaisten määrä on näinä vuosina pienentynyt. Muiden ammattiryhmien koko on kasvanut, ja pääosin ammattiryhmien ikäryhmät ovat säilyneet samansuuruisina. Suurin muutos lienee raskaiden ajoneuvojen kuljettajien ryhmässä, jossa ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä on kasvanut neljässä vuodessa noin 400:lla ja suurin kasvu on ollut ikäryhmässä 45–54-vuotiaat. Kaikissa muissa ammattiryhmissä paitsi rahdinkäsittelyn ja varastotyön ammattiryhmässä suurin osa alan ulkomaalaistaustaisista työllisistä on keski-ikäisiä tai ikääntyviä. Sen sijaan varastotyön ja rahdinkäsittelyn ammattiryhmässä hieman suurempi osa ulkomaalaistaustaisista työllisistä oli vuonna 2014 alle 35-vuotiaita eli alan työllisten ikärakenne kyseisessä ammattiryhmässä poikkeaa muista ammattiryhmistä, koska alalla on enemmän nuorta työvoimaa.

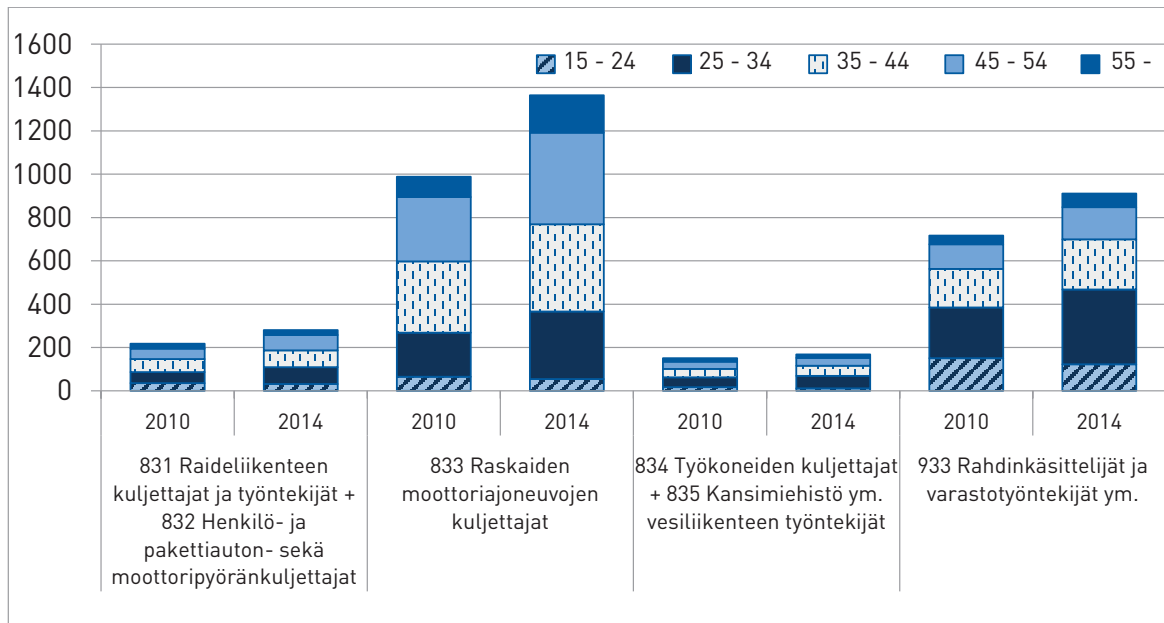
PERUSASTE/TUNTEMATON

KUVIO 9. ULKOMAALAISTAUSTAISET TYÖLLISET AMMATIN, IÄN JA KOULUTUSASTEEN MUKAAN VUONNA 2010 JA 2014 (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO).

Kuviossa 10 on kuvattu keskiasteen tutkinnon suorittaneiden jakautuminen eri ammattiryhmiin ja ikäryhmiin. Perusasteen/tuntematon suorittaneiden tapaan ammattiryhmittäinen jakautuminen ja niiden ikäjakaumat ovat samanlaiset. Neljän vuoden aikana jokainen ammattiryhmä on kasvanut, vaikka työkoneiden kuljettajien ja kansimiehet ym. vesiliikenteen -ryhmässä kasvu on hyvin pientä.

KESKIASTE

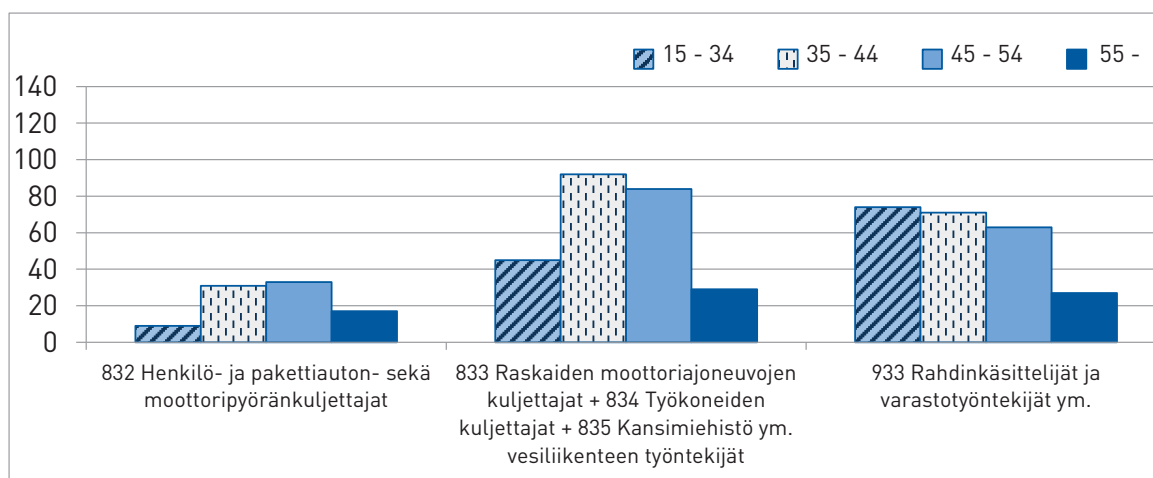

KUVIO 10. ULKOMAALAISTAUSTAISET TYÖLLISET AMMATIN, IÄN JA KOULUTUSASTEEN MUKAAN VUONNA 2010 JA 2014 (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO).

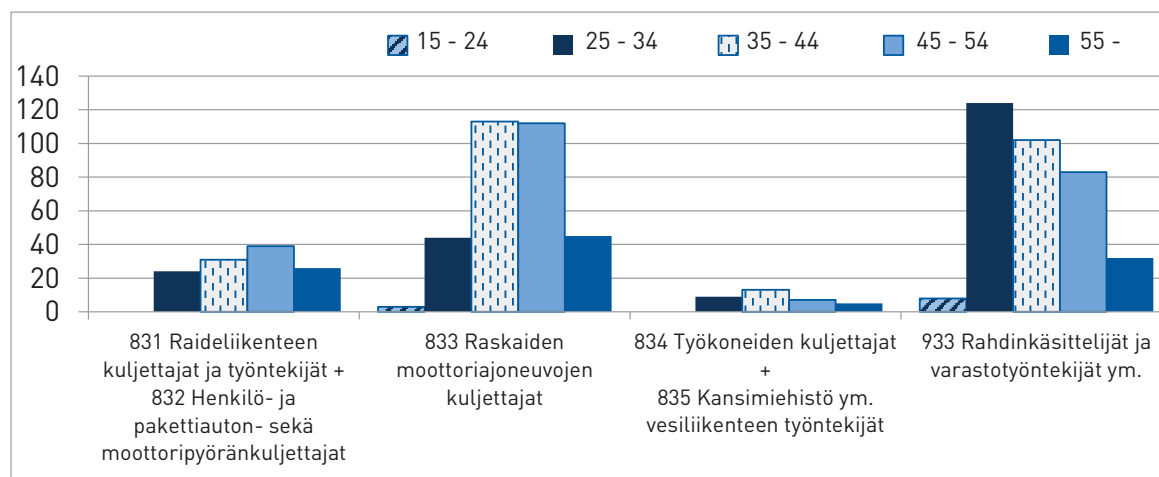
Korkea-asteen koulutettuja on kuvattu kahden eri tilastovuoden kuviolla (11 A–B), koska tietosuojasyistä sekä ikäluokkia että ammattiryhmiä on jouduttu yhdistelemään toisin kuin alempia koulutusasteita kuvaavissa kuvioissa. Lisäksi vuoden 2010 tietoista puuttuu kokonaan ammattiluokka 831 raideliikenteen kuljettajat ja työntekijät. Vuonna 2010 korkea-asteen suorittaneita työllisiä oli yhteensä 575 (831 henkilön tarkemmat tiedot puuttuvat ko. tilastovuodelta/TK). Ja vuonna 2014 työllisten määrä oli kasvanut 820 henkilöön. Rahdinkäsittelijöiden ja varastotyöntekijöiden ryhmässä nähdään se yleinen kehitys, että nuorissa aikuisissa on enemmän korkeakoulutettuja kuin ikääntyneiden työntekijöissä.

2010/ A

Huomioitavaa, että 831 henkilön tiedot puuttuvat ja ammattiluokan 831 raideliikenteen kuljettajat ja työntekijät tiedot puuttuvat/ TK.

2014/B

KUVIO 11 A–B. ULKOMAALAISTAUSTAISET TYÖLLISET AMMATIN, IÄN JA KOULUTUSASTEEN MUKAAN VUONNA 2010 JA 2014 (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO).

Korkea-aste: sisältää alimman korkea-asteen, alimman korkeakouluasteen, ylemmän korkeakouluasteen sekä tutkijakouluasteen tutkinnon suorittaneet henkilöt.

Ammattikohtainen tarkastelu ei ole yksiselitteistä, koska liikenne- ja logistiikka-alan monet ammatit sijoittuvat useiden eri ammattiryhmien alle ja koska ulkomaalaistaustaisuuden mukaan tietoja on tietosuojasyistä vaikea saada toivotuilla ammattiryhmyksillä eritoten silloin, kun halutaan tarkastella ammattitietoja useiden muiden muuttujien mukaan. Esimerkiksi ammattiryhmästä huolitsijat, tulli- ja laivanselvittäjät (3331) ei ole tarkempia tietoja ikä- tai koulutustaustan mukaan, koska kolminumerotasoisten tietojen esittäminen ammattiryhmästä 333 yrityspalveluiden välittäjät, johon edellä mainittu ryhmä sisältyy, ei olisi vastannut tarkoitustaan, ja koska ammattiryhmä sisältää muille toimialoille sijoittuvia ammattiryhmiä, kuten kiinteistönvälittäjät ja isännöitsijät.

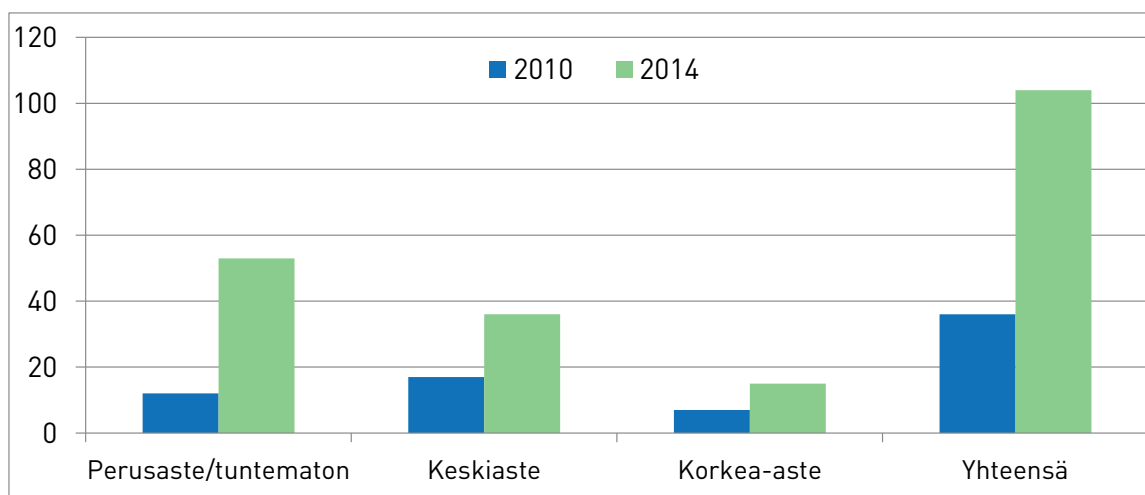
Alla olevassa taulukossa 6 on avattu sekä palvelutyöntekijöiden että luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijaryhmään (TK, Ammattiluokitus 2010) kuuluvia liikenne- ja logistiikka-alan ammattiryhmiä. Näistä ammattiryhmistä (kuvio 12) Tilastokeskus (Hiitola) on voinut toimittaa tietoja kolminumerotarkkuudella. Mutta koska työllisiä on ammattiryhmässä vähän, ikätiedot puuttuvat tietosuojasyistä.

TAULUKKO 6. LIIKENNE- JA LOGISTIIKKA-ALAAN LIITTYVÄT AMMATTIRYHMÄT PALVELU-TYÖNTEKIJÖIDEN SEKÄ LUONNONTIETEIDEN JA TEKNIIKAN ASIAANTUNTIJAT -RYHMISSÄ (TK, AML 2010).

51 Palvelutyöntekijät
 511 Matkustuspalvelutyöntekijät, konduktöörit ja oppaat
 5111 Lentoemännät, purserit ym.
 5112 Konduktöörit, lipuntarkastajat ym.
 (5113 Matkaoppaat: eivät kuulu liikenne- ja logistiikka-alaan)

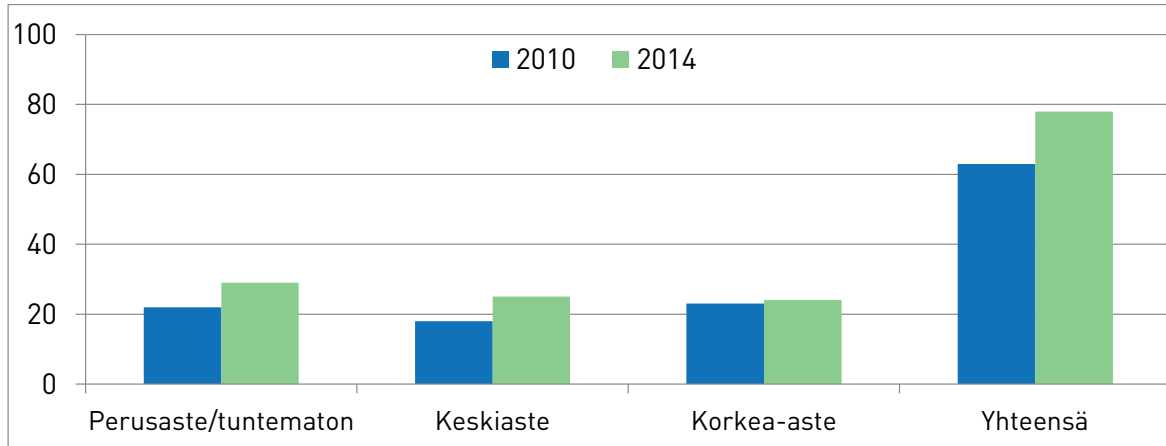
31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat
 315 Laiva-, lento- ja satamaliikenteen päälliköt ja ohjaajat
 3151 Laivojen konepäälliköt ja -mestarit
 3152 Vesiliikenteen perämiehet ja päälliköt
 3153 Lentokapteenit ja -perämiehet
 3154 Lennonjohtajat
 3155 Lennonvalvonnan tekniset asiantuntijat

Lähde: Tilastokeskus, Ammattiluokitus 2010, 2011.

KUVIO 12. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖLLISTEN MÄÄRÄ LENTOEMÄNNÄT, PURSERIT YM. (5111) JA KONDUKTÖÖRIT, LIPUNTARKASTAJAT YM. -AMMATTIRYHMISSÄ (5112) VUOSINA 2010 JA 2014 KOULUTUSTAUSTAN MUKAAN (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO).

Erityisesti kuvion 12 tiedoissa huomio kiinnittyy siihen, että perusasteen tai niiden, joiden koulutustaustasta ei ole tietoa, määrä on kasvanut neljän vuoden aikana. Kaiken kaikkiaan työllisten määrä on kasvanut raideliikenteen ja ilmailualan kaikissa kolmessa koulutustaus-
 taisessa ammattiryhmässä. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että ilmailualalla myös suoma-
 lalaisilla yrityksillä on esimerkiksi matkustamohenkilökuntaa palkattuna ulkomaisten alan
 yritysten kautta, jolloin työntekijät eivät tilastoidu työllisiksi Tilastokeskuksen työssäkäyntiti-
 lastoon.

KUVIO 13. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖLLISTEN MÄÄRÄ LAIVA-, LENTO- JA SATAMALIIKENTEEN PÄÄLLIKÖT JA OHJAAJAT -AMMATTIRYHMÄSSÄ (315) VUOSINA 2010 JA 2014 KOULUTUSTAUSTAN MUKAAN (TK, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO).

Kuviossa 13 on esitetty laiva-, lento- ja satamaliikenteen päälliköt ja ohjaajat -ammattiryh-
 män määrät vuosina 2010 ja 2014. Kyseiseen ammattiryhmään kuuluvat seuraavat ammatit
 (ks. taulukko 7):

**TAULUKKO 7. LIIKENNE- JA LOGISTIikka-ALAAN LIITTYVÄT AMMATTIRYHMÄT
 TILASTOKESKUKSEN AML 2010-LUOKITUKSESSA, AMMATTIRYHMÄSSÄ LAIVA-, LENTO-
 JA SATAMALIIKENTEEN PÄÄLLIKÖT JA OHJAAJAT.**

- 3151 Laivojen konepäälliköt ja -mestarit
- 3152 Vesiliikenteen perämiehet ja päälliköt
- 3153 Lentokapteenit ja -perämiehet
- 3154 Lennonjohtajat
- 3155 Lennonvalvonnan tekniset asiantuntijat

Tässä ammattiryhmässä ulkomaalaistaustaisten työllisten määrän kasvu ei ole yhtä suurta
 kuin edellisissä ammattiryhmissä ja kasvua on neljän vuoden aikana tullut kahden alimman
 koulutustason ryhmään. Korkeakoulutettujen määrä on säilynyt ammattiryhmässä lähes
 samansuuruisena.

6 LYHYESTI KABOTAASISTA

EU:n kaupallisten tavarankuljetuksen (kabotaasi) säännösten myötä maaliikenteeseen on tullut erityisesti raskasta liikennettä ja sen työvoimaankin liittyvä muutos. Tavaraliikenteen kabotaasilla tarkoitetaan kuljetusta, joka tehdään valtion sisällä toisessa EU-maassa rekisteröidyllä ajoneuvolla. Kuljetukset ovat mahdollisia EU:n ja ETA-alueen liikkeenharjoittajille. Kabotaasi on nähty sekä uhkana että mahdollisuutena. Toisaalta on esitetty, että erityisesti Itä-Euroopan kouluttamattomien kuljettajien tulo liikennöimään suomalaista hintatasoa halvemmilla kuluilla heikentäisi kuljetusalaa, lisääisi kuljetusalan työttömyyttä ja vähentäisi verotuloja. On myös esitetty, että kuljettajat voivat olla kouluttamattomia ja kalusto vanhanaikaista, mikä vaarantaisi tieturvallisuutta. Myönteisinä seikkoina on pidetty suomalaisille yrityksille tulevia mahdollisuuksia muissa maissa ja tyhjänä ajamisen välttämistä, kuljetuskustannusten optimointia sekä päästöjen vähentämistä. (Esim. Liikenne- ja viestintäministeriö 2015.)

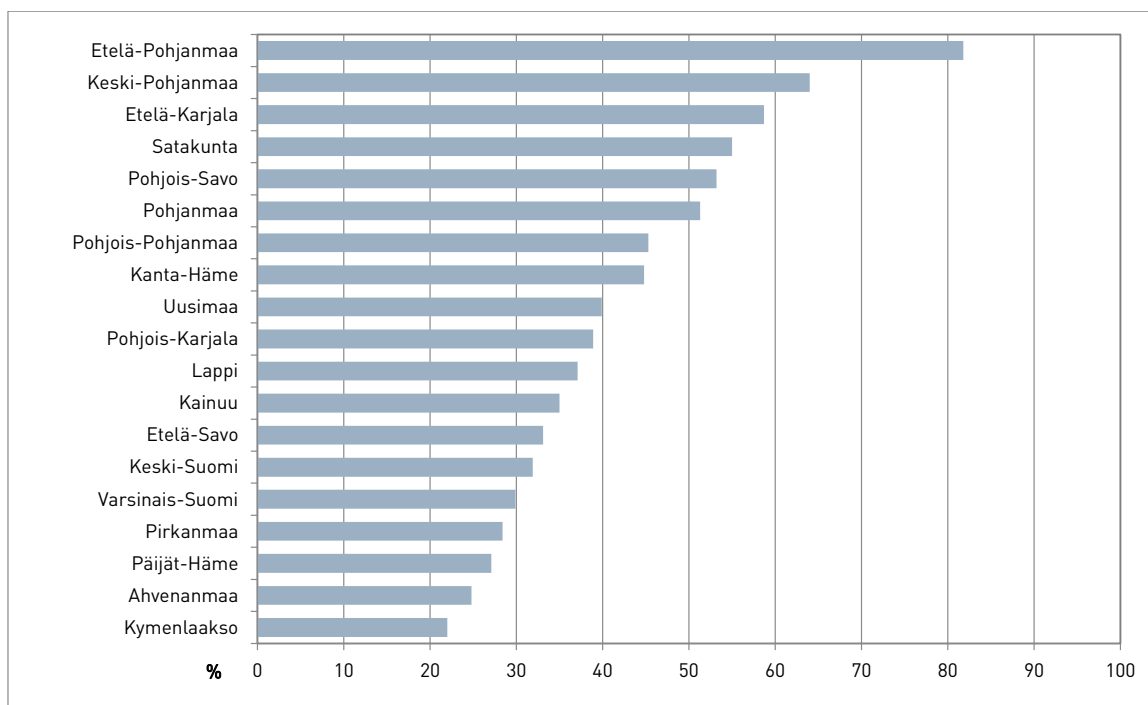
7 ALUEELLINEN TYÖLLISTYMINEN

Suomessa ulkomaalaistaustainen väestö on keskittynyt suuriin eteläisen Suomen asutuskeskuksiin. Kun Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Tampereella ja Turussa asuu koko maan väestöstä 28 prosenttia, asuu siellä koko maan ulkomaalaistaustaisista 58 prosenttia. (Helminen & Keski-Petäjä 2016; ks. myös liitetaulukot 1–2.) Vuonna 2015 eniten ulkomaalaistaustaisia suhteessa väestöön asui Ahvenanmaalla (13,3 %) ja Uudellamaalla (11,5 %) (Helminen 2017).

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan ulkomaalaistaustaisten työpaikat lisääntyivät vuosien 2008 ja 2013 välillä suhteellisesti eniten Etelä-Pohjanmaalla (82 %). Tämän jälkeen suurimmat kasvut löytyivät Keski-Pohjanmaalta (64 %) ja Etelä-Karjalan maakunnasta (59 %). Pienin kasvu oli Kymenlaakson maakunnassa. (TK 2015; ks. kuvio 14.)

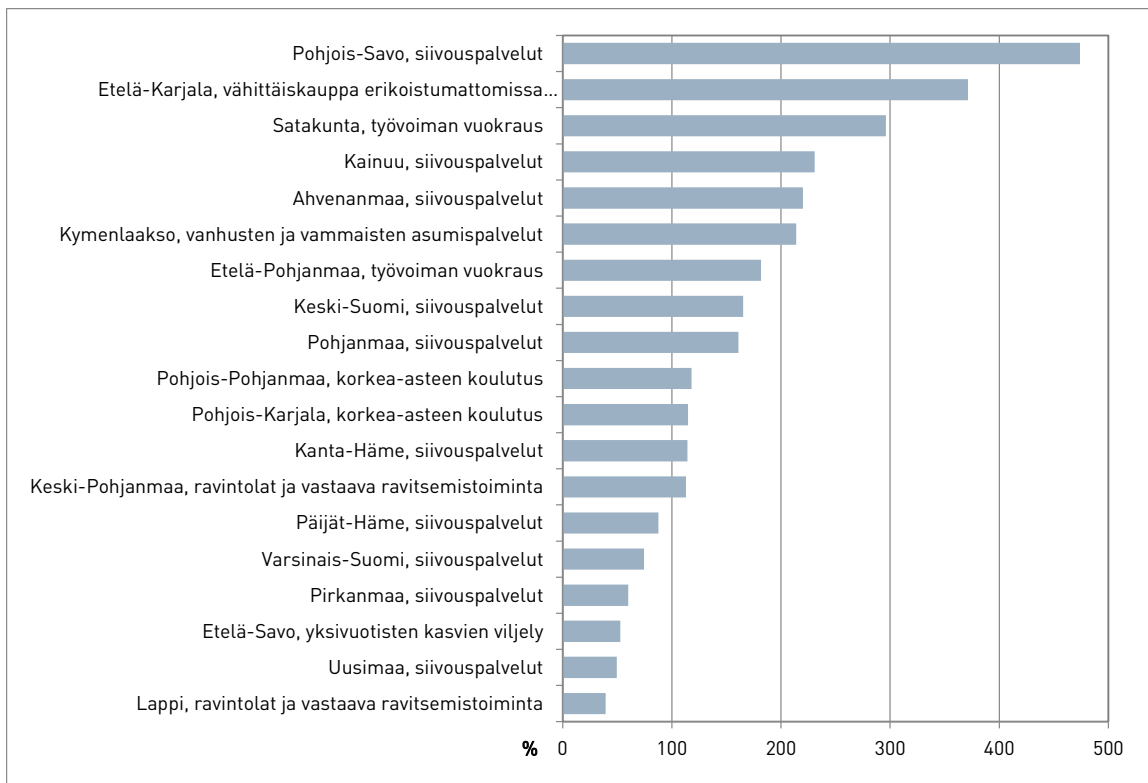
Kun tarkastellaan muutosta toimialatietojen mukaan vuosien 2008 ja 2013 välillä, suurin ulkomaalaistaustaisten työllisten määrän kasvu oli useimmissa maakunnissa siivouspalveluiden toimialalla. Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Pohjanmaalla kasvu oli korkea-asteen koulutuksessa. Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla sen sijaan suurin kasvu oli työvoiman vuokrauksessa. Lopuissa maakunnissa kasvut löytyvät sosiaali- ja terveydenhoitoalalta, kaupan alalta, ravintola-alalta ja kasvien viljelystä. (TK 2015; ks. kuvio 15.)

Vuoden 2012 lopussa Helsingin seudulla ulkomaalaistaustaisista (ko. raportissa ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset) lähes 40 prosenttia työskenteli hallinto- ja tukipalveluissa, terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä tukku- ja vähittäiskaupassa (Statistics 2016).

KUVIO 14. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖPAIKAT JA NIIDEN MUUTOS (%) MAAKUNNITTAIN VUODESTA 2008 VUOTEEN 2013.

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti 2013 (2015).

KUVIO 15. TOIMIALAT, JOILLA TAPAHTUNUT SUURIN ULKOMAALAISTAUSTAISTEN TYÖLLISTEN KASVU (%) MAAKUNNITTAIN VUODESTA 2008 VUOTEEN 2013.

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti 2013 (2015).

8 MAAHANMUUTTAJIEN PALKKAKEHITYKSESTÄ JA TYÖTULOISTA

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT 2014, 21–22) selvitys maahanmuuttajien palkkatulojen kehityksestä osoitti, että pitkällä aikavälillä tulot jäivät huomattavasti pienemmiksi kantaväestöön verrattuna (ks. myös Ruotsalainen 2015). Aineisto ei antanut mahdollisuutta tarkkaan syiden tutkimiseen, mutta selvityksessä esitetään mahdollisena syynä esimerkiksi syrjintää, joka suuntaa maahanmuuttajien urakehitystä pienipalkkaisiin suorittavan tason työtehtäviin. On myös mahdollista, että kehityskulku johtuu kotouttamisen epäonnistumisesta, jolloin maahanmuuttajien osaaminen ei ole riittävästi karttunut ja päivittynyt suomalaisen työelämän tarpeita varten. Syynä voi olla myös maahanmuuttajan oma toive ja motivaation puute olla etenemättä vaativampiin ja suurempipalkkaisiin tehtäviin. Kuten jo aiemmin todettua, myös palkkakehityksessä on maahanmuuttajan lähtömaiden mukaisia eroja. Lähtömaa usein kuvastaa eroja maahanmuuton syissä, koulutuksessa ja kielitaidossa. Toinen VATTin tutkimus (Sarvimäki, 2017) osoittaa, että kymmenenkin vuoden maassa asumisen (tutkimuksen seurantavuodet 1990–2013) jälkeen Afganistanissa, Irakissa ja Somaliassa syntyneiden miesten työtulot olivat vain 22–38 prosenttia samanikäisten kantaväestöön kuuluvien miesten työtuloista. Naisten suhteelliset tuloerot olivat miehiä vieläkin suuremmat.

Uutena ja laajenevana työmarkkinoita koskevana ilmiönä on uutisoitu (HS 14.4.2017) maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden työskentely harmaan talouden piirissä. Asiantuntija-arviot vahvistavat ilmiön olemassaolon (ks. esim. Lith 2015) ja että Suomi oli siirtymässä Etelä- ja Keski-Euroopan maiden kaltaiseksi maaksi, jossa siirtolaisten hyväksikäyttö on yleistä. Alipalkattua työtä tehdään uutisoinnin mukaan autokorjaamoissa, siivousalalla, parturiliikkeissä ja ravintoloissa.

9 TULOSTEN YHTEENVETOA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

TILASTOISTA JA KÄSITTEISTÄ:

- Maahanmuuttajia koskevaa tilastointia ja siinä käytettäviä käsitteitä on monenlaisia, ja niiden sisällöt tulee tuntee, jotta ymmärtää tunnuslukujen sisällölliset erot.
- Eri tilastoaineistot eivät ole käsitteellisesti samanlaisia. Esimerkiksi koulutustilastoissa käytettävissä oleva ja ehkä käytetyin käsite on vieraskieliset. Sen sijaan työllisten määriä ja ammatteja koskevat tiedot on suositeltu poimittavaksi ulkomaalaistaustaisuuden käsitteen mukaan.
- Tietosuojakysymykset estävät hyvin tarkkojen ulkomaalaistaustaisia koskevien ammattitietojen saamista, kun mukana on koulutustaustaa ja ikää koskevat tiedot.
- Tilastovuodet valmistuvat viipeellä: koulutustilastoissa raportin ensimmäisen version valmistuttua keväällä 2017 tieto on vuodesta 2015 ja 2016 (Vipunen, opetushallinnon tilastopalvelu) ammattitiedot ovat osin vuodelta 2014 ja tämän raportin päivityksen ajankohtana keväällä 2018 eräin osin saatu vuoden 2015 tiedot käyttöön (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto, uusi tilastovuosi 2016 valmistuu syksyllä 2018)
- Tilastot ja rekisteritiedot eivät aina kerro riittävästi maahanmuuttajista ja ulkomaisesta työvoimasta Suomessa (taustat, todellisten työllisten henkilöiden määrät Suomessa): esimerkiksi henkilö voi ilmoittaa rekisteriin vain yhden kielen; maahanmuuttajalla voi olla koulutusta ja ammatillista osaamista, jota TE-keskuksen rekisterit eivät tunne eli se jää rekisteröimättä.

ULKOMAALAISTAUSTAISEN TYÖVOIMAN MÄÄRÄSTÄ NYT JA TULEVAISUUDESSA:

- Se mitä tilastoissa on nähtävissä ulkomaisen työvoiman määrästä eri toimialoilla ja ammateissa, ei ole koko totuus. Aina tulee huomioida, että työllisinä toimii henkilöitä lähettäyttyinä työnantajina (esim. rakennusala), ulkomaisten vuokratyövälistöimiston kautta tulevina kausityöläisinä (maatalous) ja kabotaasin kaltaisten laillisten järjestelyjen kautta tehtävänä työnä (kuljetuksen toimiala).
- Todettakoon, että Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastossa – viitaten ammattitietoihin – henkilöperusjoukon muodostavat maassa vuoden viimeisenä päivänä vakinaisesti asuva väestö (TK 2017c).
- Suomessa maahanmuuttajataustaisen väestön määrä on edelleen melko vähäistä ja esimerkiksi vuonna 2015 toisen polven ulkomaalaistaustaisia ts. Suomessa syntyneitä oli 53 000, joista valtaosa on nuoria tai lapsia (Helminen 2017). Sekä ensimmäisen että toisen polven maahanmuuttajat tarvitsevat jo peruskoulutuksessa kantaväestön oppilaita enemmän tukea. Esimerkiksi Valtion tarkastusvirasto (VTV) tuloksellisuustarkastuskerptomuksessaan (2015) suositti selvittämään, miksi maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osaamistasoerot kantaväestön oppilaisiin nähden ovat keskimäärin suurempia kuin Pohjoismaissa ja monissa Pohjois-Euroopan maissa.
- Maahanmuuttajataustaisille aikuisille tulee tarjota ammatillista peruskoulutusta ja heidän koulutustasoaan tulee nostaa, sillä siihen panostamalla tuetaan myös heidän lastensa koulutusta ja pärjäämistä suomalaisessa työelämässä. Koulutustaustan periytyminen vanhemmilta lapsille on voimakasta myös maahanmuuttajataustaisessa väestössä. Eri-

tyisesti maahanmuuttajanaisten ja tyttöjen koulutusta ja työelämään sijoittumista tulee tukea kulttuuritaustan vaikutuksen vuoksi.

- Suomessa maahanmuuttajat ovat sijoittuneet työelämässä pääosin sellaisille toimialoille ja ammatteihin, jotka ovat ns. sisääntuloammatteja. Näihin työtehtäviin liittyy usein vähäinen vaatimus kielitaidosta, koulutuksesta tai aiemmasta ammattitaidosta. Toisaalta ne ovat työtehtäviä, joita valtaväestön työlliset eivät ole olleet halukkaita tekemään tai joihin he eivät ole valmiita kouluttautumaan (siivousala, matkustajaliikenteen tehtävät, rakennusalan työntekijätason tehtävät). Mutta toisaalta ne ovat työtehtäviä, joihin on tarvittu ja tarvitaan tulevaisuudessakin työllisiä esimerkiksi kasvavien työvoimatarpeiden vuoksi (rakennusala, sosiaali- ja terveydenhoitoala jne.). Ongelmaksi alojen ja tiettyjen työtehtävien valikoituminen muuttuu silloin, kun tehtävät muuttuvat matalapalkkatöiksi, osin harmaan työvoiman aloiksi, ja ulkomaalaistaustaisilla henkilöillä ei ole Suomessa aitoa mahdollisuutta sijoittua laajalti työmarkkinoille piilevän tai näkyvän syrjinnän tai jopa rasmin vuoksi. Tilastoista on voitu nähdä, että sosiaali- ja terveysala on Suomessa viime vuosina muuttunut alaksi, jonne myös ulkomaalaistaustaiset henkilöt sijoittuvat hoivatyön ammattilaisiksi. Vielä vuonna 2010 vieraskielisten yleisimmissä ammattiryhmissä ei ollut sosiaali- ja terveysalan ammatteja, mutta vuosina 2013 ja 2014 oli jo kaksi ammattiryhmää (ks. kuvio 7).

LIIKENNE- JA LOGISTIikka-ALA:

- Liikenne- ja logistiikka-ala on ala, jolle maahanmuuttajat ovat voineet työllistyä. Käytävissä olevat tilastoikasjarjat osoittavat, että tasaista kasvua on ollut viime vuosinakin ja ulkomaalaistaustaisten määrän voidaan ennakoida kasvavan myös tulevaisuudessa. Kaikilla alatoimialoilla (ilmailu, vesiliikenne, maaliikenne, logistiikka) on työntekijälle eduksi, että hänellä on kielitaitoa ja eri kulttuurien tuntemusta, mitä ulkomaalaistaustaisilla henkilöillä lähtökohtaisesti on. Tosin on työtehtäviä esimerkiksi kuljetuksen toimialalla, jotka saattavat vähentyä uuden teknologian kehittyessä (vrt. Dynamon työpajan 2 tulokset).
- Vuonna 2015 ulkomaalaistaustaisista työllisistä 11,5 prosenttia työskenteli muun maaliikenteen henkilöliikenteen toimialalla (sisältää kaiken maissa tapahtuvan henkilöliikenteen pl. rautateiden kaukoliikenne).
- Vieraskielisten työllisten ammattiryhmistä 3. suurin ryhmä on rahdin käsittelijät ja varastotyöntekijät vuosina 2010–2014. Seuraavaksi suurin ryhmä on linja-auto- ja raitiovaunukuljettajat, jotka sijoittuvat erityisesti pääkaupunkiseudulla oleviin työpaikkoihin.
- Vuonna 2015 kuljetustyöntekijät pääammattiryhmässä (Ammattiluokitus 2010, TK) ulkomaalaistaustaisia työllisiä oli noin 5 200. Kuuden vuoden aikana kasvua oli noin 1 000 työllistä. Osassa liikenne- ja logistiikka-alan ammattiryhmistä ulkomaalaistaustaisen työvoiman määrän kasvu on pientä, mutta määrät ovat kasvavia lähes kaikissa ryhmissä.
- Alan kaikki ulkomainen työvoima ei näy tilastoissa, koska osa alan työvoimasta ja tehtävästä työstä kirjautuu yrityksen kotimaan mukaan (vuokratyövoima, ulosliputus, kabotaasi jne.).

LÄHTEET JA TAUSTA-AINEISTOT

- Aho, S. & Mäkiäho, A. (2017).** Maahanmuuttajat ja työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 26/2017, Helsinki. <http://tem.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-327-226-2>
- Busk, H. (2016).** Maahanmuuttajien työurat rekisteriaineistojen valossa. Alustus Tilastokeskuksen Maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen tilastoissa -seminaari 16.11.2016.
- Busk, H., Jauhiainen, S., Kekäläinen, A., Nivalainen, S. & Tähtinen, T. (2016).** Maahanmuuttajat työmarkkinoilla – tutkimus eri vuosina Suomeen muuttaneiden työurista. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 6/2016, Helsinki. http://www.etk.fi/wp-content/uploads/Maahanmuuttajat_tyomarkkinoilla.pdf
- Forsander, A. (2007).** Kotoutuminen sukupuolittuneille työmarkkinoille? Maahanmuuttajien työmarkkina-asema yli vuosikymmenen Suomeen muuton jälkeen. Teoksessa Tuomas Martikainen ja Marja Tiilikainen (toim.) Maahanmuuttajanaiset: kotoutuminen, perhe ja työ. Väestöliitto, Väestötutkimuslaitoksen julkaisusarja, D 46/2007. Vammalan kirjapaino Oy, Helsinki: 285–311.
- Forsander, A. (2013).** Maahanmuuttajien sijoittuminen työelämään. Teoksessa T. Martikainen ym. (toim.). Muuttajat – Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Gaudeamus, Tallinna: 220–244.
- Helminen, M-L. (2017).** Maahanmuutto kasvattaa nuorten määrää. Tieto & Trendit – Talous- ja hyvinvointikatsaus 1/2017: 55–60. <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/210/>
- Helminen, M-L & Keski-Petäjä, M (2016).** Maahanmuutto ja ulkomaalaistaustaiset Tilastokeskuksen tilastoissa. Alustus Maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen tilastoissa -seminaarissa 16.11.2016.
- Helsingin kaupunki (2014).** Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2014. Tilastoja 2014:26.
- Helsingin kaupunki (2015).** Ammatit Helsingissä 2012. Helsingin kaupunki, Tietokeskus. Tilastoja 2015:24.
- Helsingin kaupunki (2018).** Ulkomaalaistaustaiset yleisimmin palvelutyöntekijöinä. Liitetaulukko. [Viitattu 15.5.2018] <http://ulkomaalaistaustaisethelsingissa.fi/fi/toimialat>
- HS (Helsingin Sanomat).** (17.5.2016) <http://www.hs.fi/kotimaa/a1463449790127>; (27.7.2016) <http://www.hs.fi/kotimaa/a1469591725572>; (24.3.2017); (14.4.2017).
- HS.** (9.4.2016) Lapsikadosta tuli suuri päänvaiva. Kotimaa/ Analyysi. Sutinen T.
- Kangasharju, A. & Korpinen, L. & Parkkinen, P. (2003).** Suomessa asuvat ulkomaalaiset: esiselvitys. VATT-aloitteita. VATT Discussion Papers, 297. http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/k297.pdf
- Katainen, A. (2015).** Ulkomaisen työvoiman tilastointiin parannusta. Tieto & Trendit – Talous- ja hyvinvointikatsaus 3/2015: 48–49.
- Krzywacki, J. & Saarenmaa, K. (2013).** Suomessa työskentelee jo lähes 60 000 vierastyöläistä. Hyvinvointikatsaus 3/2013. [Viitattu 26.7.2016] http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2013/art_2013-09-23_013.html
- Kuuskoski, E. & Puhakka, K. (2014).** Kielitaidon merkitys korkeakoulutettujen maahanmuuttajien työllistymisessä. Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos, sosiaalipsykologian oppiaine, huhtikuu 2014.
- Laurén, J. & Wrede, S. (2010).** Työkäytännöt ja institutionaalinen rasismi – lähihoitajan työ. Teoksessa S. Wrede & C. Nordberg (toim.). Vieraita työssä – Työelämän etnistyvä eriarvoisuus. Palmenia, Helsinki.
- Larja, L. & Sutela, H. & Nieminen, T. (2016).** Ulkomaalaistaustaisten työmarkkina-asema ja koulutustausta. Yliaktuaari Liisa Larjan alustus Tilastokeskuksen Maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen tilastoissa seminaari 16.11.2016.
- Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) (2015).** Kabotaasin määritelmää esitetään muutettavaksi. Tiedote 17.12.2015.
- Lith, P. (2015).** Ulkomaisen työvoiman alipalkkaus yleistä kiinteistöpalveluissa. Tieto & Trendit – Talous- ja hyvinvointikatsaus 5/2015: 12–16.
- Maahanmuuttovirasto (Migri) (2016).** Maahanmuuton tunnusluvut 2015. EMN Euroopan maahanmuuttoverkosto, Helsinki.
- Maahanmuuttovirasto (Migri) (2018).** Vuoden 2017 tilastot. 31.1.2018. [viitattu 18.5.2018.] https://migri.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vuoden-2017-tilastot-turvapaikanhakijoita-selvasti-edellisvuosia-vahemman-ensimmaisen-hakemuksen-jatti-reilut-2-100-hakijaa
- Nieminen, T. & Sutela, H. & Hannula, U. (toim.) (2015).** Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Tilastokeskus, Väestö, Helsinki, 2015.

Nissilä, L. (2016). Alustus Opetushallituksen ja CIMOn teematyöpajassa Maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen ja osallisuuden edistäminen. Turvapaikanhakijoiden ja muuhun maahanmuuttoon liittyvät tehtävät Opetushallituksessa, 31.8.2016.

Nissilä, L. (2017). Uusia kehittämisehdotuksia maahanmuuttajien koulutukseen. Opetushallitus, blogikirjoitus 14.3.2017.

OKM (opetus- ja kulttuuriministeriö) (2011). Tasapainoiseen työllisyyskehitykseen 2025. Ehdotus koulutustarjonnan tavoitteeksi vuodelle 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:16.

OKM (2016). Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:1.

OKM (2017). Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset II. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:5.

Pehkonen, A. (2006). Maahanmuuttajien työllistyminen Suomessa. Siirtolaisuus – Migration 33(1):1–10.

Pirkkalainen, P., Wass, H. & Weide, M. (2016). Suomen somalit osallistuvina kansalaisina. Yhteiskuntapolitiikka (81) 1:69–77.

Portin, M. (2017). Vieraskieliset opiskelijat ammatillisessa koulutuksessa. Alustus Opetushallituksen Maahanmuuttajat ammatillisessa koulutuksessa -tilaisuudessa, Helsingissä 14.3.2017.

Ruotsalainen, K. (2009). Ulkomaalaisten tilapäisen työvoiman työnteon tilastointi on hajanaista ja puutteellista. Hyvinvointikatsaus 3/2019: 33–36. [Viitattu 20.7.2016] http://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-09-30_008.html?s=0

Ruotsalainen, P. (2015). Ulkomaalaistaustaisten toimeentulossa huomattavia eroja. Tieto & Trendit – Talous ja hyvinvointikatsaus 3/2015: 39–47.

Sarvimäki, M. (2017). Labour Market Integration of Refugees in Finland. VATT Research Reports 185, Helsinki 2017. <http://vatt.fi/documents/2956369/4207575/t185.pdf/466d79aa-ec0d-4982-9b5d-e45b536d6ae2>

Saukkonen, P. (2016). Monikulttuurisuuden tilastointi kaipaa uudistamista. Tieto & Trendit – talous- ja hyvinvointikatsaus 4/2016. [Viitattu 5.10.2016] <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/166/>

Statistic (2016). City of Helsinki. Urban Facts, 2016:2.

Sutela, H. & Larja, L. (2015). Koulutusrakenne. Ulkomaalaistaustaisessa väestössä paljon korkeasti koulutettuja ja paljon matalasti koulutettuja. Teoksessa T. Nieminen, H. Sutela & U. Hannula (toim.). Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Tilastokeskus, Väestö, Helsinki, 2015: 29–42.

TEM (työ- ja elinkeinoministeriö) (2012). Valtion kotouttamisohjelma. Hallituksen painopisteet 2012–2015. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 27/2012.

TEM (2014). Maahanmuuttajien työllistyminen – Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut. A. Eronen ym. Pellervon taloustutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 6/2014.

TEM (2016). Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016–2019. Luonnos 12.1.2016.

TEM (2017). Maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttaminen ja joustavat siirtymät -työryhmän loppuraportti ja toimenpide-esitykset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 36/2017. <http://tem.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-327-238-5>

Tieto & trendit – talous- ja hyvinvointikatsaus (2015). Ulkomaalaistaustaiset. 5/2015: 8–9.

Tieto & trendit – talous- ja hyvinvointikatsaus (2016). Ulkomaalaistaustaisten koulutus. 1/2016: 90–91.

Tieto & trendit – talous- ja hyvinvointikatsaus (2018). Ulkomaalaistaustaisten yritysten määrä kasvoi taantumassakin. T. Luhtala 16.2.2018. [Viitattu 21.5.2018] <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/272/#>

TK (Tilastokeskus) (2011). Ammattiluokitus 2010, Käsikirjoja 14, Helsinki 2011.

TK (2015). Työssäkäynti 2013. Toimiala, työantajasektori ja työpaikat. Ulkomaalaistaustaiset työllistyvät vuonna 2013 yleisimmin siivouspalveluihin. Väestö 2015. 2.10.2015, Helsinki.

TK (2016a). Muuttoliike 2015. SVT, Väestö 17.5.2016, Helsinki.

TK (2016b). Ulkomaalaistaustaisten miesten työllisyysaste lähes samalla tasolla kuin suomalaistaustaisilla – naisilla enemmän vaikeuksia työllistyä. L. Larja & H. Sutela. 17.12.2015. [Viitattu 28.7.2016] http://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-12-17_001.html

TK (2016c). Yliaktuaari Liisa Larja 5.10.2016(sähköpostiviesti).

TK (2016d). Ulkomaalaistaustaiset. [Viitattu 1.11.2016] <http://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/index.html/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaalaistaustaiset>

TK (2017a). Työssäkäynti 2015. Pääasiallinen toiminta ja ammattiasema. SVT, Väestö 2017. http://tilastokeskus.fi/til/tyokay/2015/03/tyokay_2015_03_2017-02-17_fi.pdf

TK (2017b). Työssäkäyntitilasto 2013: Toimialat, joilla eniten ulkomaalaistaustaisia työllisiä ja ulkomaalaistaustaisten työllisten osuus kaikista työllisistä vuonna 2013 (%); Työssäkäyntitilasto 2014 (Netta Hiitola, TK). [Viitattu 24.3.2017] http://www.stat.fi/til/tyokay/2013/03/tyokay_2013_03_2015-10-02_tau_003_fi.html

TK (2017c). Työssäkäynti. [Viitattu 29.3.2017] <http://www.tilastokeskus.fi/til/tyokay/>

TK (2018a). Vieraskieliset. [Viitattu 2.5.2018] <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/vieraskieliset.html>

TK (2018b). Äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien määrän väheneminen kiihtyi. 29.3.2018. [Viitattu 2.5.2018] https://www.stat.fi/til/vaerak/2017/vaerak_2017_2018-03-29_tie_001_fi.html

TK (2018c). Ulkomaalaistaustaiset vuonna 2016. [Viitattu 2.5.2018] <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaalaistaustaiset.html>

TK (2018d). Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. [Viitattu 2.5.2018] <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/index.html>

TK (2018e). Opintojen kulku 2016. Tilastokeskus, SVT, Koulutus 2018. Helsinki 14.3.2018. [Viitattu 18.5.2018] http://tilastokeskus.fi/til/opku/2018/opku_2018_2018-03-14_tie_001_fi.html

Työterveyslaitos (2013). Ammattien kirjo on laaja. [Viitattu 16.9.2016] http://www.ttl.fi/fi/muuttuva_tyoelama/maahanmuuttajat_ja_tyo/tyollisyys/Sivut/default.aspx

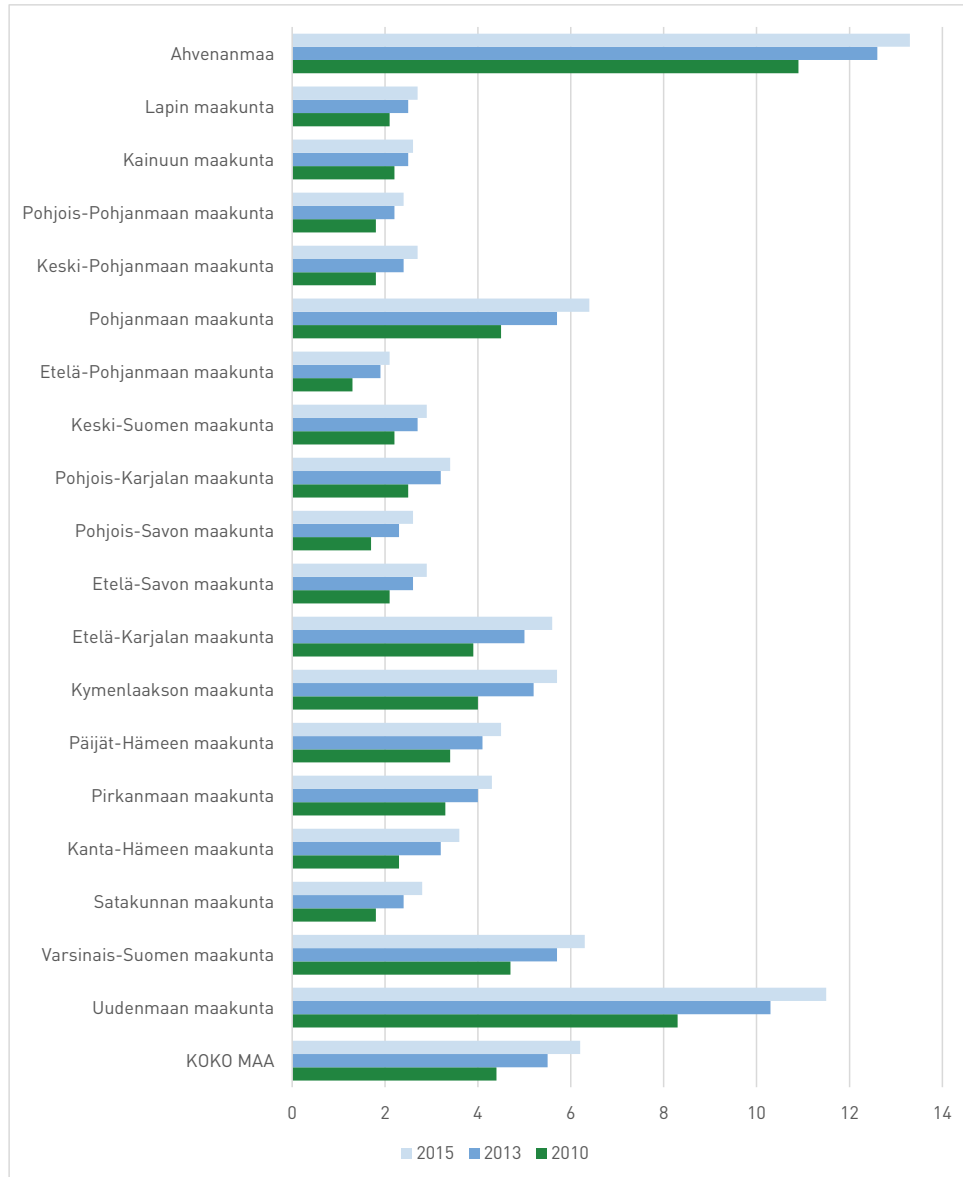
Yleisradio (YLE) (2016). http://yle.fi/uutiset/turvapaikanhakijoiden_osaamiskartoitus_pohjois-savossa_paljastaa_moni_on_yllattaen_valmis_jaamaan_alueelle/9087463

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) (2015). Maahanmuuttajaoppilaat ja perusopetuksen tuloksellisuus. VTV, Tuloksellisuustarkastuskertomus 12/2015, Helsinki. https://www.vtv.fi/files/4801/12_2015_Maahanmuuttajaoppilaat_ja_perusopetuksen_tuloksellisuus.pdf

VATT (Valtion taloudellinen tutkimuslaitos) (2014). Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, VATT-työryhmä. VATT Analyysi 1/2014, Helsinki.

LIITETAULUKOT JA KUVIOT

**LIITEKUVIO 1. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN OSUUS (%) SUOMEN VÄESTÖSTÄ
MAAKUNNITTAIN JA AHVENANMAA VUOSINA 2010, 2013 JA 2015.**

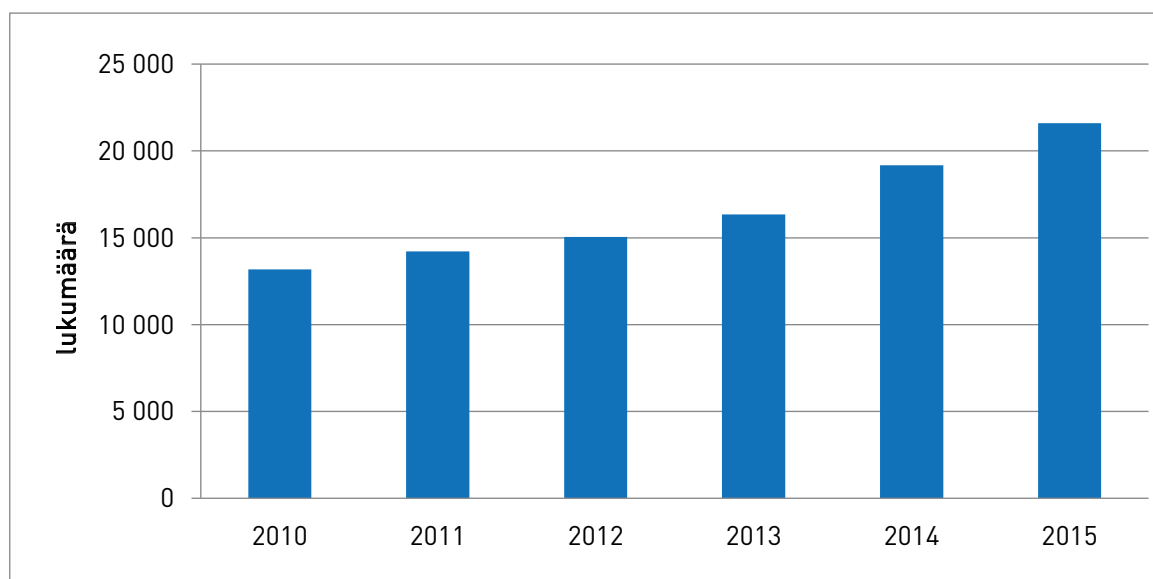
Lähde: Tilastokeskus, Px-web-tilaukset; väestötilastot 2017.

**LIITETAULUKKO 1. ULKOMAALAISTAUSTAISTEN MÄÄRÄ MAAKUNNITTAIN JA
AHVENANMAA VUOSINA 2010, 2013 JA 2015.**

	2010	2013	2015
KOKO MAA	237 066	301 524	339 925
Uudenmaan maakunta	126 450	162 693	186 621
Varsinais-Suomen maakunta	21 799	26 658	29 883
Satakunnan maakunta	3 964	5 412	6 220
Kanta-Hämeen maakunta	4 050	5 578	6 326
Pirkanmaan maakunta	16 114	19 881	21 749
Päijät-Hämeen maakunta	6 933	8 360	9 079
Kymenlaakson maakunta	7 368	9 371	10 127
Etelä-Karjalan maakunta	5 166	6 567	7 320
Etelä-Savon maakunta	3 216	3 933	4 349
Pohjois-Savon maakunta	4 237	5 672	6 479
Pohjois-Karjalan maakunta	4 184	5 310	5 666
Keski-Suomen maakunta	6 116	7 379	8 092
Etelä-Pohjanmaan maakunta	2 599	3 724	3 995
Pohjanmaan maakunta	8 050	10 342	11 591
Keski-Pohjanmaan maakunta	1 255	1 627	1 886
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	7 016	8 884	9 874
Kainuun maakunta	1 701	1 905	1 956
Lapin maakunta	3 794	4 610	4 850
Ahvenanmaa	3 054	3 618	3 862

Lähde: Tilastokeskus, Px-web-taulukot; väestötilastot 2017.

LIITEKUVIO 2. VIERASKIELISET OPISKELIJAT AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA VUOSINA 2010–2015.

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu; Ammatillinen koulutus -> Opiskelijat ja tutkinnot -> Opiskelijat / OPH, Marianne Portin 14.3.2017.
Opetushallinnon alainen ja muiden hallinnonalojen alainen koulutus. Mukana ovat ne opiskelijat, joiden tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen.

LIITETAULUKKO 2. VIERASKIELISTEN OPISKELIJOIDEN LUKUMÄÄRÄ JA OSUUS (%) KAIKISTA OPISKELIJOISTA AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA KOULUTUSALAN MUKAAN VUOSINA 2010 JA 2015.

Vuosi	2010		2015	
	Vieraskieliset opiskelijat	Osuus (%) koko opiskelijamäärästä	Vieraskieliset opiskelijat	Osuus (%) koko opiskelijamäärästä
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	236	4,5	684	8,1
Kulttuuriala	386	2,7	491	4,0
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	2 436	5,0	3 722	7,7
Luonnontieteiden ala	300	4,1	298	5,5
Tekniikan ja liikenteen ala	3 856	3,9	7 132	7,5
Luonnonvara- ja ympäristöala	389	2,8	369	2,6
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	2 955	6,1	4 596	8,7
Matkailu-, ravitsemus- ja talousala	2 608	9,2	4 308	16,4
Muu koulutus	8	0,8	5	1,3
Ammatillinen koulutus yhteensä	13 174	4,9	21 605	8,2
Lukiokoulutus yhteensä	3 799	3,4	5 342	5,1

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu; Ammatillinen koulutus -> Opiskelijat ja tutkinnot -> Opiskelijat / OPH, Marianne Portin, 14.3.2017.
Opetushallinnon alainen ja muiden hallinnonalojen alainen koulutus. Mukana ovat ne opiskelijat, joiden tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen.

**LIITETAULUKKO 3. VIERASKIELISTEN OPISKELIJOIDEN LUKUMÄÄRÄ JA OSUUS (%)
KAIKISTA OPISKELIJOISTA AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA KOULUTUKSEN
MAAKUNNAN MUKAAN VUOSINA 2010 JA 2015.**

Vuosi	2010		2015	
	Vieraskieliset opiskelijat	Osuus (%) koko opiskelijamäärästä	Vieraskieliset opiskelijat	Osuus (%) koko opiskelijamäärästä
Uusimaa	5 579	8,2	10 358	13,9
Varsinais-Suomi	1 292	5,9	1968	9,4
Satakunta	264	2,2	635	5,9
Kanta-Häme	302	3,1	502	5,4
Pirkanmaa	909	3,8	1396	6,1
Päijät-Häme	382	3,6	703	6,0
Kymenlaakso	456	6,1	694	9,0
Etelä-Karjala	270	5,6	309	6,9
Etelä-Savo	270	3,7	435	6,0
Pohjois-Savo	281	2,2	443	3,5
Pohjois-Karjala	399	4,2	454	5,5
Keski-Suomi	456	3,1	704	5,0
Etelä-Pohjanmaa	576	4,5	567	5,3
Pohjanmaa	560	6,8	901	10,8
Keski-Pohjanmaa	135	2,9	203	4,7
Pohjois-Pohjanmaa	589	2,6	817	3,8
Kainuu	152	3,8	132	3,7
Lappi	272	2,4	330	3,4
Ahvenanmaa	30	3,1	54	6,9
Tuntematon	-	0,0	0	0,0
Ammatillinen koulutus yhteensä	13 174	4,9	21 605	8,2

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu; Amatillinen koulutus -> Opiskelijat ja tutkinnot -> Opiskelijat

Opetushallinnon alainen ja muiden hallinnonalojen alainen koulutus. Mukana ovat ne opiskelijat, joiden tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen.

OPH/ Marianne Portin 14.3.2017.

Verkojulkaisu
ISBN 978-952-13-6506-5
ISSN 1798-8926